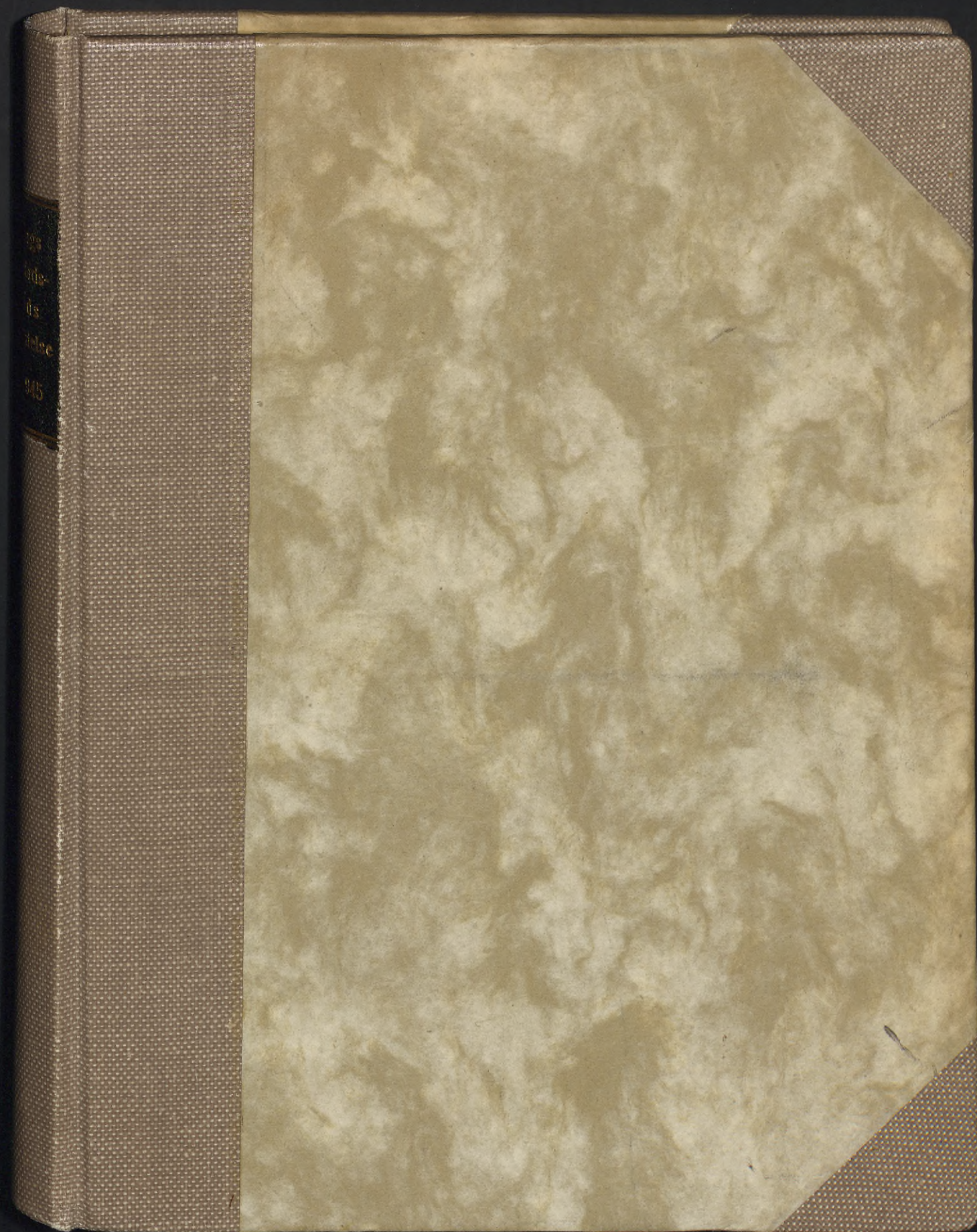

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

199
ode
is
1800
945

MEDICINSKA
HÖGSKOLANS BIBLIOTEK
GÖTEBORG

Acta

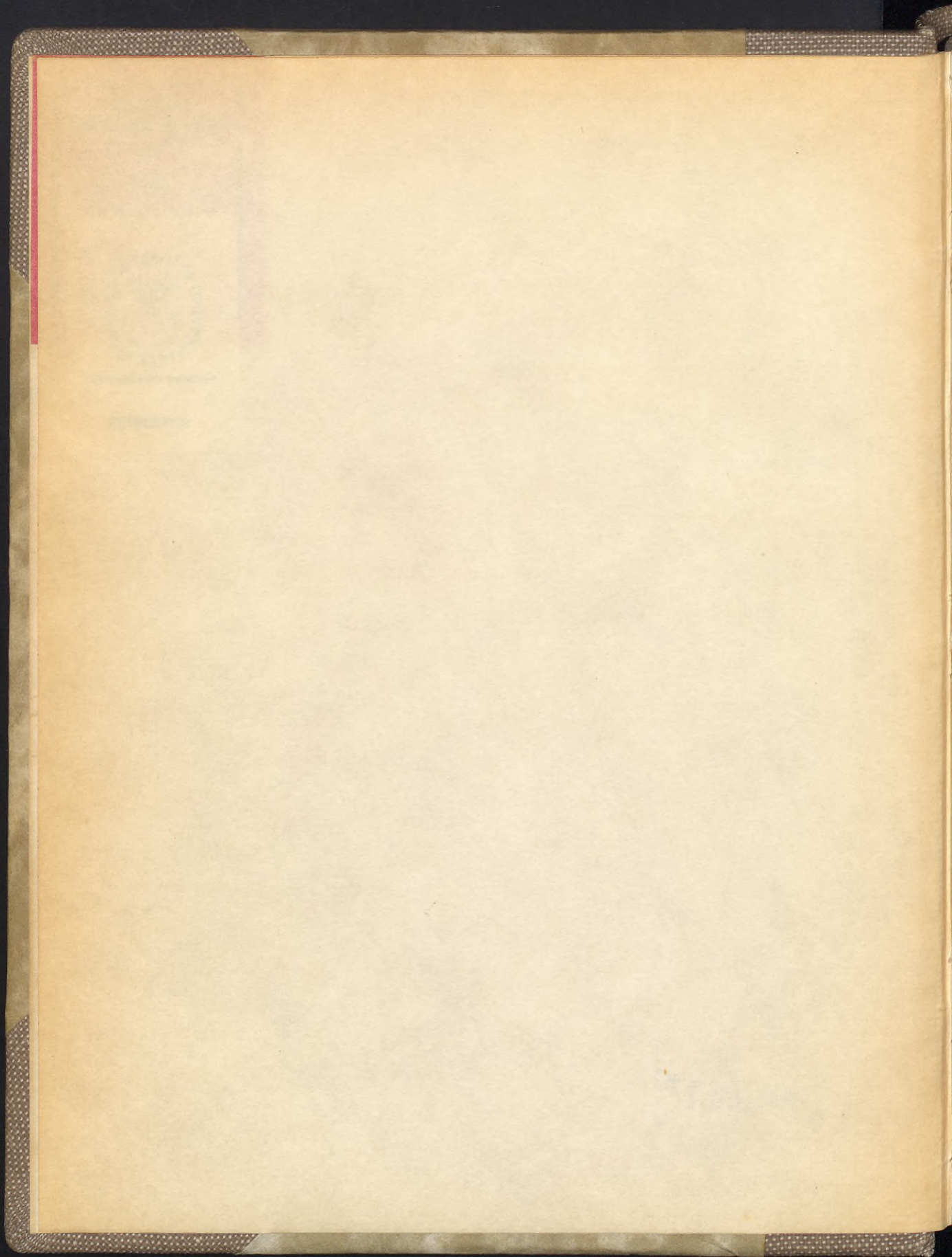
Biomedicinska biblioteket

PERIODIKA

[*J. 53. 184.]

GUTENBERGS
HILFVARDEN
ARBEJDE

1874

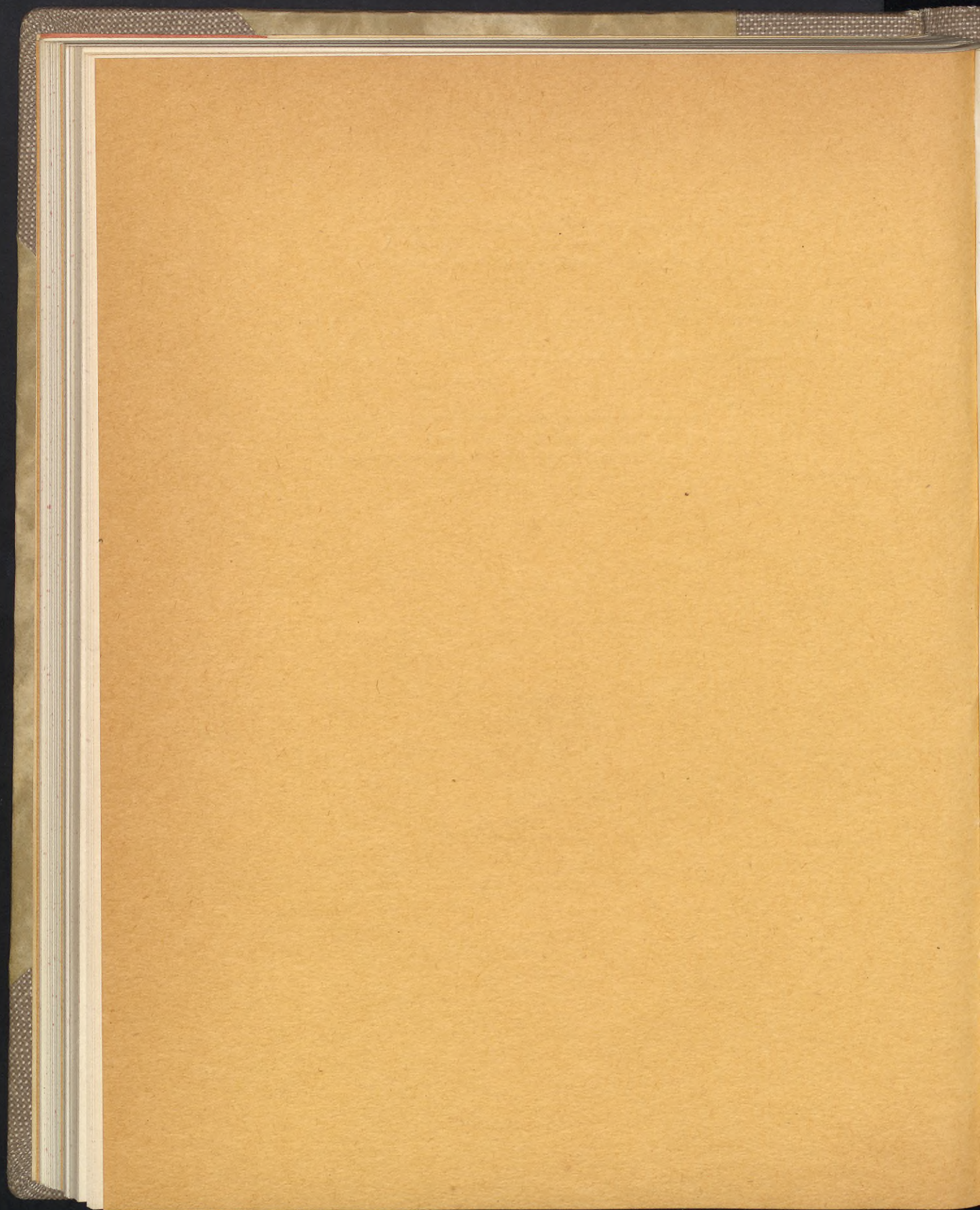
5/6

GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMND
ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1944

GÖTEBORGS HÄLSOVÅRDSNÄMNDENS ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1944

GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMND
ÅRSBERÄTTELSE

1944

1944

GÖTEBORG
A. LINDGREN & SÖNERS BOKTRYCKERI
1945

Innehåll.

I. Hälsovårdsnämnden och dess personal.	
1. Hälsovårdsnämnden	7
2. Hälsovårdsnämndens personal	7
II. Hälsovården.	
1. Allmän renhållning	9
2. Diverse lokaler, upplag och anordningar, där renhållningen m. m. övervakas	10
3. Begravningsplatser.....	12
4. Bostäder	12
5. Vatten	15
6. Livsmedel. Kemiska kontrollanalyser	16
7. Fabriker och näringar	18
8. Anordningar till smittsamma och parasitära sjukdomars förebyggande.....	18
9. Barnavårdsverksamheten	24
III. Sjuklighet och sjukvård.	
1. Sjuklighet i staden	24
2. Den allmänna sjukvården i staden	25
3. Sjukhus och polikliniker	26
4. Barnaföderskors vård	26
5. Apoteken	27
6. Rättsmedicin m. m.	27
IV. Befolknings- och dödlighetsstatistik.	
1. Folkmängd, nativitet, mortalitet.....	29
2. Dödsorsakerna.....	30
Utdrag ur hälsovårdsnämndens räkenskaper	63

Innehåll

I. Hälsovårdsnämnden och dess personal.

1. Hälsovårdsnämnden 7

2. Hälsovårdsnämndens personal 7

II. Hälsovården.

1. Allmän rekommendation 8

2. Diverse lokaler, uppbyggnad och anordningar, där renhållningen m. m. övervakas 10

3. Begravningsplatser 12

4. Bostäder 12

5. Vatten 15

6. Livsmedel, kemiska kontrollanalyser 16

7. Fabriker och näringer 18

8. Anordningar till smittsamma och parasitiska sjukdomars förebyggande 18

9. Barnavårdsverksamheten 24

III. Sjuklighet och sjukvård.

1. Sjuklighet i staden 24

2. Den allmänna sjukvården i staden 25

3. Sjukhus och polikliniker 26

4. Barnavårdsverksamhet 26

5. Apoteken 27

6. Rättmedicin m. m. 27

IV. Befolkning och dödlighetsstatistik.

1. Folkmängd, natlvet, mortalitet 28

2. Dödsorsaker 28

Öfversigt af hälsovårdsnämndens verksamhet 33

Förteckning å tabeller.

- Tab. 1. Renhållningsanordningar m. m. i Göteborg pr 31 dec. 1944.
„ 2. Av matvarukontrollen anhållna och oskadliggjorda födoämnen under år 1944.
„ 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1944.
„ 4. Försäljnings-, tillverknings- och näringslokaler den 31 december 1944.
„ 5. Sammandrag av resultaten från under år 1944 utförda undersökningar av mjölk och grädde.
„ 6. Födelse i Göteborg år 1944, med fördelning på månader.
„ 7. Födelse i Göteborg år 1944, med fördelning på församlingar.
„ 8. Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1944.
„ 9. Dödligheten i Göteborg år 1944 inom den mantalsskrivna befolkningen, uppdelad i församlingar.
„ 10. Dödsfall och dödstal i Göteborg månadsvis åren 1940—1944.
„ 11. Obligatoriskt anmälda smittsamma sjukdomar i Göteborg månadsvis år 1944.
„ 12. Vissa smittsamma sjukdomar i Göteborg åren 1935—1944.
„ 13. Antalet dödsfall i Göteborg åren 1935—1944 i smittsamma sjukdomar ävensom inom vissa viktigare sjukdomsgrupper.
„ 14. Uppgift från 12 distriktsläkare ang. vissa av dem månadsvis iakttagna sjukdomsfall i Göteborg år 1944.
„ 15. Dödsfall i Göteborg år 1944 med fördelning efter dödsorsak, ålder och kön (samma omfattning som i tabell 10).
„ 16. Dödsfall i Göteborg år 1944, med fördelning efter sjukdomsgrupper, månader och kvartal (samma omfattning som i tabell 10).
„ 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1940—1944.

Förteckning å tabeller.

1.	Renhållingsanordningar m. m. i Göteborg pr 31 dec. 1944.	Tab.
2.	Av matvaruexporten anhöllna och eskadrygtsorda födoämnen under år 1944.	"
3.	Bestånden av från utrikes ort införda köttvaror och djur-fell under år 1944.	"
4.	Försäljnings-, tillverknings- och näringslokaler den 31 dec. 1944.	"
5.	Sammansättning av resultatet från under år 1944 utförda under-sökningar av mjölk och smör.	"
6.	Födelsor i Göteborg år 1944, med fördelning på månader.	"
7.	Födelsor i Göteborg år 1944, med fördelning på församlingar.	"
8.	Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1944.	"
9.	Dödligheten i Göteborg år 1944 inom den mantalskrivna be-folkningen, uppdelad i församlingar.	"
10.	Dödsfall och dödsfall i Göteborg månadsvis åren 1940—1944.	"
11.	Ödlyktorski samtliga sjukskottar i Göteborg månadsvis år 1944.	"
12.	Vissa samlade sjukskottar i Göteborg åren 1935—1944.	"
13.	Antalet dödsfall i Göteborg åren 1935—1944 i samtliga sjukskottar ävensom inom vissa viktigare sjukskott-grupper.	"
14.	Uppgift från 12 distriktsläkare ang. vissa av dem månadsvis inlagda sjukskottar i Göteborg år 1944.	"
15.	Dödsfall i Göteborg år 1944 med fördelning efter dödsorsak, ålder och kön (samma omfattning som i tabell 10).	"
16.	Dödsfall i Göteborg år 1944, med fördelning efter sjukdoms-grupper, månader och kön (samma omfattning som i tabell 10).	"
17.	Av postadressposten ombudettagas osunda postbådar åren 1940—1944.	"

I. Hälsovårdsnämnden och dess personal.

1. Hälsovårdsnämnden.

Ledamöter:

Ombudsmannen Artur Boman, ordförande,
Förste stadsläkaren Gösta Göthlin, v. ordförande ($1/1-30/9$),
" " Lennart Bladini, v. ordförande ($1/10-31/12$),
Professorn Sven Hultin, kassaförvaltare,
Medicine d:rn Håkan Nordlund,
Assistenten Sven Fredriksson,
Polismästaren Ernst Fontell,
Ombudsmannen Karl Johansson.

Suppleanter:

Förmannen Stellan Berntsson,
Handlanden Viktor Kjellgren,
Fru Ingrid Lundh,
Redaktören Torsten Henrikson,
Fru Anna Jönsson.

Ombudsman och sekreterare:

Jur. kand. Hans Friis.

Hälsovårdsnämnden har under året hållit 21 sammanträden och dess arbete har protokollförts under 2,020 paragrafer.

2. Hälsovårdsnämndens personal.

Förste stadsläkare: Gösta Göthlin ($1/1-30/9$).
" " Lennart Bladini ($1/10-31/12$).
T. f. andre stadsläkare: Carl Fällström.
Sundhetsinspektör: Lennart Bladini ($1/1-31/10$).
T. f. " Ragnar Spaak ($1/11-31/12$).

Stadsveterinär: Gustaf Kolmodin ($\frac{1}{1}$ — $\frac{27}{4}$).
T. f. „ Otto Widtskiöld ($\frac{28}{4}$ — $\frac{31}{12}$).

Dispensärläkare: Hjalmar Anderson.
Bitr. dispensärläkare: Harald Belfrage,
„ „ Bertil Johanson.

Distriktsläkare i 1:a distr.: Albert Rubenson,
„ „ distr. 1 A: Gunnar Norrby,
„ „ 2:a o. 3:e distr.: Claes Carlström,
„ „ 4:e „ Carl Axel Wällgren,
„ „ 5:e o. 6:e „ Axel Zachrisson,
„ „ 7:e „ Sven Eldh,
„ „ 8:e „ Ture Årén,
„ „ 9:e „ Albin Landau,
„ „ 10:e „ Nicolai Johannsen,
„ „ 11:e „ Axel J. Larsson,
„ „ 12:e „ Helge af Ekenstam,
„ „ 13:e „ Bertil Johanson.

Sundhetskommisarie: Anders Nilsson.

Personalen vid hälsovårdsnämndens *allmänna avdelning* och *matvarukontrollen* utgör en gemensam arbetsgrupp med sundhetskommisarien som närmaste förman. Den har omfattat 3 förste tillsyningsmän samt 21 ordinarie tillsyningsmän, 4 befattningar ha varit vakanta och uppehållits av extra tillsyningsmän.

Staden är indelad i 8 inspektionsdistrikt med var sin föreståndare. Personalen där handhar såväl den allmänna hygien som matvarukontrollen. Inom vissa arbetsområden tjänstgör särskild personal.

Antalet utförda inspektioner eller besök av annan anledning fördela sig på följande sätt:

Lokaler, där livsmedel saluföres, bearbetas och förvaras	50,907
Gårdar och öppna platser	31,644
Avträden	6,497
Reningsbrunnar och spillvattenförande diken	2,269
Lokaler för hållande av husdjur	2,365
Avstjälpningsplatser, komposter och gödselupplag	813
Lump-, ben- och hudupplag	24
Auktionsgods	466
Frisérsalonger	2,313
Gästrum å hotell och natthärbärgen	2,977
Samlingslokaler	149
Desinfektion av bostäder och kläder	2,517

Besök i hem där smittsam sjukdom funnits	2,961
Besiktning av fartyg och karantänstjänst	212
Ympningstjänst	449
Kontroll av handel med preventivmedel	224
Rök- och bullerobservationer	16
Undersökning av källa, brunn, vatten och avloppsledningar ..	3,541
Uppvärmningsärenden	5
	Summa 110,349

Vid *bostadsinspektionen* har under sundhetsinspektören arbetat 3 ordinarie inspektriser jämte 1 extra inspektris under 6 månader.

Vid *dispensärcentralen* ha under chefsdispensärläkaren arbetat 2 biträdande läkare, 7 dispensärsköterskor, 1 laboratoriesköterska, 1 röntgensköterska samt ett växlande antal extra arbetskrafter.

II. Hälsovården.

1. Allmän renhållning.

a) *Avträden, vattenklosetter, urinoirer.*

Under senaste femårsperiod pr 31/12 i staden befintliga avträden och vattenklosetter:

	1940	1941	1942	1943	1944
Torrklosetter, hämtade av renhållningsverket	9,604	9,620	9,207	9,159	9,177
därav våningskärl	570	577	299	276	279
,, gårdskärl	9,034	9,043	8,908	8,883	8,898
Hämtning av latrinkärl i medeltal pr kärl och år	35,7	33,9	35,0	34,6	34,1
Vattenklosetter	75,883	77,334	79,708	82,075	85,230

Från hälsovårdsnämndens sida har anmärkning gjorts mot 868 avträden (uppsamlingskärl 39, urinledningsbleck 367, golv 34, renhållning 311, ventilation 6, andra brister 111).

Vidare har anmärkning måst framställas mot 104 urinoirer (golv 14, invändig beklädnad 45, avlopp 8, renhållning 21, andra brister 16).

b) *Gatu- och gårdsrenhållning.*

I fråga om sophämtningen och gårdsrenhållningen under senaste femårsperiod kunna följande siffror lämnas (siffrorna ange antal):

	1940	1941	1942	1943	1944
Fastigheter med kommunal hämtning (total eller partiell)	11,378	11,522	11,604	12,142	12,595
Fastigheter med enskild hämtning (total eller partiell)	2,037	1,842	1,753	1,863	1,929

Mot gårdar har anmärkning framställts i 925 fall (betongbeläggning 93, stensättning 71, planering 31, avlopp 177, renhållning 310, andra brister 243).

I fråga om sopkärnen och deras omgivning ha gjorts 226 anmärkningar (uppställningsplaner 93, kärn 42, lock 12, otillräckligt antal 24, renhållning 7, andra brister 48).

Insamling av matavfall har medfört anm. beträffande kärn i 599 fall, lock 735, annan orsak 423. Summa 1,748 anmärkningar.

c) *Avledning och behandling av spillvatten.*

Stadens avloppsnät når ej fram till samtliga smärre byggnadsområden, som vuxit upp i stadens ytterområden. Här kan därför ej inkoppling ske av befintliga enskilda avloppsledning till det gemensamma avloppssystemet. Enl. hälsovårdsstadgan får enskild avloppsledning ej anläggas utan hälsovårdsnämndens tillstånd. Dylikt medgivande har under året lämnats i 6 fall. Av de befintliga enskilda avloppsledningarna ha under året 58 befunnits bristfälliga. Bristerna ha avhjälpes enligt lämnade anvisningar.

Mölnålsån har under året icke givit anledning till svårare stank. Vattnet är dock fortfarande starkt förorenat, särskilt av pappersfiber från Papyrus. Förruttnelsen ger sig till känna i nedersta delen av ån, där de uppflytande slamklumparna samla sig framför Dämnet under den varmare årstiden. Kristiden har fördröjt de åtgärder, som äro nödvändiga för att definitivt göra slut på åns svåra förorening.

Även Sävån förorenas starkt genom i ån utsläppt spillvatten. Stadens avlopp från Kålltorp torde här lämna största kvantiteten föroreningar.

2. Diverse lokaler, upplag och anordningar, där renhållningen m. m. övervakas.

a) *Stall, ladugårdar, svinhus.*

Antal dylika lokaler:

	1940	1941	1942	1943	1944
Stall	166	166	173	181	176
Ladugårdar	129	105	104	106	107
Svinhus	89	81	97	122	114
S:a	384	352	374	409	397

Mot stall, ladugårdar och svinhus har under året måst framställas anmärkning i 49 fall (golv 10, gödsel förvaring 8, renhållning 14, andra brister 17).

b) *Utrymmen för hållande av mindre djur.*

Mot dessa har framställts anmärkning i 80 fall (renhållning 59, andra brister 21).

c) *Avstjälningsplatser.*

Inom staden finnas 7 allmänna avstjälningsplatser avsedda för sopor och avfall samt 1 gödselupplag.

Staden själv komposterar enligt täckningssystemet.

Mot enskild kompostering i stadens ytterområden har anmärkning måst framställas i 28 fall.

d) *Upplag av lump, hudar, ben.*

Inom staden finnas 24 sådana upplag. Anmärkning mot dem har framställts i 1 fall.

e) *Reningsbrunnar för vattenklosetter.*

Den 31/12 funnos 806 vattenklosetter anslutna till 48 reningsanläggningar. Huvudparten av dessa vattenklosetter tillhöra stadens största fabriksanläggningar. Samtliga anläggningar stå under specialkontroll.

f) *Rakstugor, frisørsalonger.*

Staden hyser 221 rakstugor och 290 damfrisørsalonger. Mot lokaler och skötsel har anmärkning måst framställas i 325 fall (lokaler 105, luftväxling 30, renhållning 62, orena verktyg 21, andra brister 107).

g) *Hotell, pensionat och natthärbärgen.*

Under året ha 78 hotell, pensionat och natthärbärgen stått under regelbunden tillsyn. Mot lokaler och skötsel har anmärkning gjorts i 160 fall (lokaler 87, renhållning 25, sängkläder 29, klosetter 6, andra brister 13).

Ovan avsedda inrättningar innefatta endast sådana, som erhållit vederbörligt tillstånd att driva yrkesmässig rörelse. Härutöver förekommer dock en rätt omfattande yrkesmässig rumsuthyrning, men här äro gällande bestämmelser som regel otillräckliga för effektivt ingripande.

h) *Sopnedkast och soprum.*

Samtliga anläggningar av sopnedkast och soprum ävensom under markens yta uppställda sopkärl skola jäml. hälsovårdsstadgan underkastas hälsovårdsnämndens godkännande.

Nyanlagda under året 112 st.

i) *Samlingslokaler.*

I staden befintliga allmänna lokaler utom restauranger s:a 452. Anmärkningar å underhåll 8, ventilation 13, rengöring 1, annan orsak 12. S:a 34 anmärkningar under året.

3. Begravningsplatser.

Hälsovårdsnämnden har ej under året handlagt något ärende rörande begravningsplatser.

4. Bostäder.

I. *Slutbesiktning av ny- och ombyggnader.*

Sundhetsinspektören har under året på vanligt sätt enligt uppdrag deltagit i byggnadsnämndens slutbesiktningar av nya och ändrade bostadshus. Dessa inspektioner utgjorde 81 (1943: 87) beträffande nya hus och 54 (1943: 130) ifråga om ombyggnader.

Enligt uppgift från stadsarkitektkontoret ha under året tillkommit 2,806 nya lägenheter, varav 2,210 utgjorts av smålägenheter (mindre än 2 rum och kök).

På grund av mindervärdighet, gatureglering eller av andra orsaker ha under året avgått 56 lägenheter (1943: 313).

Några bostadshus för barnrika familjer ha icke uppförts under året.

II. *Besiktning av och utredning angående anmälda eller av bostadsinspektionen anträffade osunda bostäder.* (Se tab. 17.)

Under året tillkomna ärenden uppgingo till 3,791 (1943: 3,709). I 223 fall har klagomålet efter utredning befunnits helt eller skäligen obefogat. I fråga om 176 andra fall har muntlig eller skriftlig utredning begärts och råd lämnats utan att annat ingripande från bostadsinspektionens sida blivit nödvändigt. Med frånräknande av dessa grupper återstå 3,392 fall. Av dessa har anmälan i 103 fall (3,0 %) ingått från fastighetsägaren, i 1,280 fall (37,7 %) från hyresgästen, i 202 fall (6,0 %) från annan intressent. I 1,807 fall (53,3 %) har bostadsinspektionen själv tagit initiativ till åtgärd.

Lägges till de 3,392 fallen de från föregående år kvarstående 90 fallen, erhålles summan av de ärenden, som under 1944 givit anledning till ingripande från bostadsinspektionens sida, alltså 3,482 fall. I fråga om dessa har missförhållandet kunnat avhjälpas i 3,218 fall (92,4 %), endast delvis avhjälps i 24 (0,7 %). I 240 fall (6,9 %) ha tills vidare inga åtgärder kunnat genomföras. De utförda rättelserna ha i 3,078 fall åstadkommits genom husägarens och i 164 fall genom hyresgästens försorg.

Av alla under året behandlade ärenden, sammanlagt 3,881 st., ha 3,641 kunnat slutföras. I 93 fall har den sanitära bristfälligheten måst

registreras för framtida åtgärd. Till följande år kvarstå 147 ärenden, som äro under arbete.

Under året ha utförts 19,285 (1943: 17,746) inspektioner, varav 12,639 (1943: 11,008) återbesök.

III. Registrering av sanitärt undermåliga bostäder.

Bostadsinspektionen ägnar sin största uppmärksamhet åt äldre fastigheter, enär bostadslägenheterna i dessa av naturliga skäl oftare äro behäftade med sanitära olägenheter än i de nya husen. Ingripande sker dels på grund av anmälan från allmänheten eller utomstående personer, dels på grund av iakttagelser, som bostadsinspektionen själv gör vid de s. k. fortlöpande besiktningarna.

Orsak till ingripande utgör företrädesvis förekomsten av:

a) Dålig dager, fukt, kyla, bristande ventilationsmöjligheter samt buller och rökbesvär. Flertalet av de uppräknade bristerna återfinnas hos själva bostaden, en del brister härstamma från omgivningen. I regel kunna de alla avhjälpas utom i fråga om dålig dager.

b) Överbefolkning eller vanskötsel av bostaden, vilka ofta förekomma samtidigt. Sådan olägenhet kan träffa bostäder, som i och för sig äro tillfredsställande.

I de fall, där åtgärd, som medför tillfredsställande effekt, ej omedelbart kan vidtagas, måste bostaden registreras i och för fortsatt kontroll. Detta sker i fall, där bostaden antingen utdömes eller visar sig behäftad med allvarlig brist av mera permanent karaktär, men dock ej så svår, att lägenheten måste utdömas. Slutligen registreras även de bostäder, där reglerad uthyrning måste ske för att undvika svårare överbefolkning.

Registrering verkställs sålunda av:

- 1) *Lägenheter, som jämlikt hälsovårdsstadgan måste utdömas, men där lägenhetsinnehavaren ej omedelbart kan avflytta.*

Jämlikt § 8 i hälsovårdsstadgan kan hälsovårdsnämnd, där särskilda omständigheter föreligga, tillåta att utdömd lägenhet användes såsom bostad så länge den för tillfället däri boende kvarbor. Såsom av nedanstående tabell framgår, voro vid årsskiftet 1944—45 summa 73 sådana lägenheter registrerade.

Utdömbara lägenheter.

			Nytilkomna	Utrymda
Vid årsskiftet 1940/41:	67 st.	Under 1941:	39 st.	37 st.
” ” 1941/42:	69 ”	” 1942:	27 ”	30 ”
” ” 1942/43:	66 ”	” 1943:	9 ”	11 ”
” ” 1943/44:	64 ”	” 1944:	18 ”	9 ”
” ” 1944/45:	73 ”			

Av de vid årsskiftet 1944/45 såsom utdömbara registrerade lägenheterna beboddes 3 st. av familjer med barn under 15 år.

I fråga om alla utdömbara lägenheter sluter hälsovårdsnämnden genom bostadsinspektionen skriftlig överenskommelse med resp. fastighetsägare, att ingen ny hyresgäst får inflytta. Hyresgästen uppmanas samtidigt att skaffa sig annan bättre bostad. I en del fall har det varit möjligt att placera vederbörande i lägenhet i de s. k. ersättningshusen, i andra fall har genom drätselkammarens hyresbyrå bostad kunnat anvisas i någon av stadens fastigheter. Av de hyresgäster, som kvarbo i utdömbara lägenheter äro en stor del mindre skötsamma eller rent av asociala. En annan stor grupp utgöres ofta av äldre personer, som bott i sin dåliga bostad under en lång följd av år. I sådana fall brukar det möta de allra största svårigheter att förmå vederbörande att frivilligt lämna vad han i alla fall betraktar som sitt hem. Man får då nöja sig med att ställa lägenhetens utrymning på framtiden, men hålla densamma under bevakning, så att en ny hyresgäst ej kan inflytta. För en liten, allt mindre grupp hyresgäster utgör den utdömbara lägenheten en avlöningsförmån i form av fri bostad (gårdskarlar, portvakter). Dessa lägenheter äro ej sällan helt eller delvis belägna i källaren. Ytterligare en liten grupp, som är svår att förflytta, består en ensittare eller familjer, som bebo egna stugor av mer eller mindre bristfällig beskaffenhet i stadens utkanter.

Tvångsförflyttning kan ej gärna ifrågakomma beträffande de ovan nämnda grupperna. Evakuering måste ske genom frivillig flyttning (oftast efter övertalning) eller vid dödsfall. 9 st. utdömbara lägenheter ha dock under året kunnat utrymmas.

2) *Lägenheter, där icke avhjälplig sanitär brist eller överbefolkning föreligger.*

Det rör sig härvid om fall, där den sanitära bristen ej är så svår, att orsak till utdömning kan anses föreligga. Hit räknas alla lägenheter med mindre god dager, lägenheter med otillfredsställande utrustning av kök eller biutrymmen, trånga eller olämpligt belägna bostäder, olagligt inredda bostadsutrymmen m. m. Vid årsskiftet uppgingo dessa registrerade lägenheter till 2,026 st.

Beträffande dessa registrerade lägenheter uppställas vanligen vissa uthyrningsvillkor, vilka bekräftas genom skriftlig överenskommelse med fastighetsägaren. Åtgärder, som företrädesvis komma i fråga jämlikt hälsovårdsstadgan § 8 mom. 8, äro:

a) Lägenheten får på grund av den konstaterade sanitära olägenheten (vanligen dålig dager) ej bebos av familj med barn under 15 år. Vid årsskiftet voro 1,532 lägenheter "barnförbjudna". 112 av dessa lägenheter voro fortfarande bebodda av familjer med minderåriga barn.

b) Lägenheten får endast uthyras till 1 à 2 vuxna personer. Sådan åtgärd vidtages i fråga om enkelrum och smärre enrumslägenheter, vilka i och för sig kunna vara ganska bra, men som icke lämpa sig såsom familjebostäder.

Bostadsinspektionen har enligt nu mer än 25-årig praxis på detta sätt indelat de registrerade lägenheterna i olika klasser och i möjligaste

mån kontrollerat uthyrningen för att på så sätt söka neutralisera befintliga sanitära brister.

Alla registrerade lägenheter och jämväl de utrymda äro föremål för permanent övervakning från bostadsinspektionens sida. Det händer nämligen, särskilt när fastigheten byter ägare, att givna föreskrifter icke iakttagas. Det kan t. o. m. förekomma, att en såsom bostad utdömd lägenhet, som i flera år stått tom, ånyo uthyres såsom bostad.

Denna övervakning med 1 à 2 årliga besök i de registrerade bostäderna är mycket tidsödande, men absolut nödvändig, icke blott av ovan angivna skäl utan även för att arkivets uppgifter skola hållas aktuella.

IV. Fortlöpande besiktning av smålägenheter.

Även under år 1944 har en extra bostadsinspektris biträtt i arbetet under 6 månader för att möjliggöra för de ordinarie, att under denna tid bedriva fortlöpande systematisk besiktning i större utsträckning. Under 1944 ha 2,084 smålägenheter varit föremål för fortlöpande besiktning mot 2,485 under 1943. Av antalet under året nytillkomna ärenden, uppgående till 3,392 fall, som påfordrat åtgärd, har mer än hälften eller 1,807 st. upptagits av bostadsinspektionen själv, företrädesvis vid de fortlöpande besiktningarna. Flertalet svårare sanitära missförhållanden inklusive utdömbara bostäder anträffas vanligen på detta sätt och ej genom anmälan från utomstående.

Av i bostadsinspektionens arkiv för sanitär olägenhet registrerade bostäder ha under året 17 st. kunnat utrymmas; av dessa voro 9 st. utdömbara.

Under året har fortlöpande besiktning företagits i stadsdelarna Annedal, Landala och Olskroken.

Kristiden medför fortfarande stor svårighet att få åtgärder genomförda inom rimlig tid. Då uppskov begäres, har hälsovårdsnämnden på bostadsinspektionens tillstyrkan beviljat intill ett års uppskov med utförande av t. ex. ventilerade matskåp och garderober, vilka i stor utsträckning saknas i äldre fastigheter.

Trångboddheten har varit ytterst besvärande under året och särskilt nygifta och nyinflyttade ha haft stor svårighet att erhålla bostad. Den otillräckliga bostadsreserven har medfört, att en del tidigare genom bostadsinspektionens försorg utrymda mindervärdiga bostäder ånyo tagits i bruk. Ett snabbt igångsättande av bostadsproduktionen är därför synnerligen påkallat för att bostadsbeståndets sanitära standard icke skall sänkas.

5. Vatten.

Under året har staden erhållit sitt vatten till 81,8 % från Göta älv, 17,6 % från Delsjön och 0,6 % från Kallebäcks källa. Årsförbrukningen har utgjort pr individ och dygn i medeltal 166,3 liter. Av denna kvantitet användes för hushållsbehov 92,1 l. Resten förbrukas

inom industri m. m. Ständig kontroll av såväl råvattnets som det renade vattnets beskaffenhet utföres även ute i ledningarna. Vattnet från Göta älv kloreras ständigt, vattnet från Delsjön har klorerats under tiden 1—14 jan. samt 10 juli—31 dec., d. v. s. under den tid av året, då enligt erfarenhet barnförlammningsfall bruka uppträda.

Under året har arbetet med nytt reningsverk vid Alelyckan påbörjats. I övrigt hänvisas till vattenverkets egen årsberättelse.

6. Livsmedel. Kemiska kontrollanalyser.

Matvarukontrollen.

I de lokaler, där livsmedel saluföras eller för försäljning bearbetas och förvaras, ha gjorts inalles 50,845 inspektioner. Vid dessa förrättningar ha 7,193,7 kg. födoämnen beslagtogs som otjänliga till människoföda (tab. 2 och 3).

I enlighet med Kungl. förordningen den 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett ha 478 partier med en sammanlagd vikt av 10,012,672,9 kg. undersökts. Av de undersökta varorna kasserades 420 kg. färskt nötkött, 45 kg. färskt och 100 kg. laksaltat fläsk. Av de importerade varorna utgjordes största delen av färskt kött (3,941,855 kg.), ister (2,743,831,5 kg.), torrsaltat amerikanskt fläsk (1,529,802 kg.) samt för margarintillverkning avsedda fettämnen (1,523,171 kg.). Av tab. 3 framgå mängderna av olika varuslag fördelade på exportländerna.

Samtliga till offentlig auktion inom staden anmälda födoämnen ha före försäljningen underkastats besiktning.

Enligt från tillsyningsmännen inkomna rapporter ha vid inspektioner i matvarulokaler gjorts inalles 4,474 anmärkningar, därav i 2,656 fall för bristande ordning och snygghet, i 1,614 fall för försummat underhåll av lokalerna samt i 204 fall för bristfällig ventilation.

Antalet matvarulokaler, som enligt gällande föreskrifter varit föremål för hälsovårdsnämndens övervakande, utgjorde vid årets slut 3,558. Av dessa voro 399 tillverkningslokaler, därav 179 bagerier, 34 sockerbagerier, 98 charkuteriverkstäder, 2 mejerier, 41 choklad- och konfektfabriker, 14 vatten- och saftfabriker, 6 bryggerier, 7 konserverfabriker och 1 margarinfabrik (tab. 4).

Konsumtionen av standardiserad mjölk pr individ och dag har stigit från 0,68 liter 1943 till 0,73 liter 1944.

På mjöklaboratoriet ha under året undersökts 9,981 inköpta prov av oskummad och standardiserad mjölk och 102 prov kaffebrädd. Medelfetthalten var för den oskummade mjölken 3,49 %, för den standardiserade mjölken 2,94 %, för kontrollmjölken före standardiseringen 3,72 % och för kaffebrädden 14,59 %. Av de 8,476 prov, som uttagits från producenternas leveranser före mjölkens mejeribehandling, ha 196 (2,32 %) haft en surhetsgrad av minst 7,6, utvisande att mjölken ej var tillräckligt hållbar, 1,792 prov (21,14 %) ha avfärgat en lösning

av metylénblått inom 3 timmar, d. v. s. mjölken har innehållit bakterier i för god vara otillåten mängd. Påvisbar smutshalt har förekommit i 3 prov (0,04 %). Motsvarande siffror för mjölk, som försålts från mejeri efter pastörisering, ha varit 0,00 %, 0,08 % och 0,00 % (tab. 5).

Vid undersökning av producenternas mjölk har särskilt förordnad veterinär biträtt.

Till beivrande av förseelser mot gällande matvaru- och mjölkstadga ha utgått 1,205 meddelanden och varningar. 12 förseelser ha anmälts för anställande av åtal.

Stadskemistens laboratorium. (D:r K. Almström)

Under året ha följande 768 undersökningsuppdrag inkommit till laboratoriet:

Närings- och njutningsmedel	164	prov
Vatten	157	„
Kemikalier och kemiskt-tekniska produkter inklusive hyttprodukter	145	„
Fettartade substanser inkl. maskin- och lysoljor, eteriska oljor, fernissor o. d.	96	„
Malmer, bergarter, bränslen o. d.	104	„
Vävnader och kläder	35	„
Foderämnen	5	„
Gödningsämnen	5	„
Diverse	57	„
	768	prov

För matvarukontrollen ha följande prov undersökts: Albumin var fritt från borsyra. Bakelse innehöll korn av rost. Fläskbiff innehöll 9,7 % stärkelse. Ett prov av grädde utgjordes huvudsakligen av vatten. Två prov av havregryn innehöll exkrementer av råttor. Lingonsylt och fruktmarmelad voro mögliga och bedömdes som fördärvad vara. Två prov av mjölk innehöll 25 % vattentillsats, ett prov hade 20 % vattentillsats, sex prov hade fetthalter från 2,55 % till 2,83 %. En mjölkflaska innehöll vegetation av grönalger. Två prov av ost visade 25,3 och 24,1 % fett i torrsubstansen. Ett prov av saft var statt i jäsning och ett prov innehöll icke deklarerad tillsats av bensoesyra. Ett prov av smör var fritt från margarin. Ett prov av svagdricka innehöll förorening av kautschuk. Ett prov av konserverad svamp gav ej anledning till anmärkning. Tillslutning till mjölkflaska innehöll vattenlösligt klister. Tonic water innehöll chinin.

För allmänna verk och inrättningar i Göteborg ha följande antal prov undersökts:

Hamnstyrelsen: lina 1, färg 3 prov. Polisverket: motyl 2, beläggning 1, vätska 2, tvål 1, terpentin 1, vävnad 1 prov. Renhållningsverket: träkol 16, ved 1, pudrett 1 prov. Sankt Jörgens sjukhus: mjölk 2 prov.

7. Fabriker och näringar.

Samtliga under kommunal tillsyn stående arbetsplatser i staden utgjorde, så långt uppgifter härom föreligga, vid årets slut 5,021. Enligt registret arbetade där 10,932 personer, därav 444 manliga och 883 kvinnliga minderåriga.

Under året ha 3,279 arbetsställen inspekterats med 3,895 besök, fördelade på 355 arbetsdagar. Av dessa arbetsställen voro 520 att hänföra till hantverk, 2,116 till handel och 643 till andra former av arbete.

Med stöd av arbetarskyddslagen har råd och anvisningar lämnats i 91 fall till förekommande av olycksfall (§ 4) och i 208 fall till förekommande av ohälsa (§ 5).

Framställda anmärkningar mot arbetstidens förläggning och längd har i 3 fall gällt minderåriga, i 96 fall övriga anställda. Ytterligare anmärkningar ha gällt: övertidens journalföring 70, minderårigas användning före stadgad ålder eller fullgjord skolplikt 16, föreskrift om intygsbok 342, anmälningsplikt beträffande minderåriga 35, rasters förläggning enl. arbetstidslagen för detaljhandeln 49 fall. I 1 fall ha försummelser föranlett åtal.

Förste stadsläkaren har enligt förordnande av länsstyrelsen handhaft besiktningen av minderåriga arbetare.

8. Anordningar till smittsamma och parasitära sjukdomars förebyggande.

a) *Epidemisjukhuset.* (Se sjukhusdirektionens årsberättelse)

b) *Anmälda smittsamma sjukdomar.*

Antalet enl. epidemilagen inkl. dess tillägg rapporterade smittfall har utgjort 2,227 mot 2,447 året förut. Övriga uppgifter återfinnas under kap. III: sjuklighet.

Epidemilagens smittfall ha som regel inlagts å epidemisjukhuset. Den goda erfarenheten man 1939 gjorde av hemvård vid scarlatina har medfört, att i viss utsträckning dylik medges, när hemmiljön anses medge betryggande isolering och nöjaktig vård. Dylik vård har efter hemmets undersökning ordnats i 135 fall. Komplikationer ha bland dessa uppstått i 17 fall, d. v. s. c:a 12 %.

I övrigt avhållas friska minderåriga syskon från skolgång under inkubationstiden. Andra friska personer i den insjuknades omgivning underkastas nödiga restriktioner, det senare dock endast i starkt begränsad omfattning.

Hälsovårdsnämnd och skolor samarbeta intimt. I folkskolorna föres löpande statistik över inträffade smittfall, vilket ger skolöverläkaren möjlighet att ingripa, där så behövs.

Skyddsympning mot difteri har under året utförts på barn under 15 år. Genom hälsovårdsnämndens försorg ha summa 38,002 barn ympats, däri inräknade de som ympats i stadens skolor.

c) *Särskilda åtgärder mot smittsamma sjukdomars införande i riket. Hamnhygien.*

Utrikes sjöfarten har alltjämt varit av ringa omfattning.

För att tillgodose den allmänna skeppshygienen ej minst å inrikes fartyg har den hamnhygieniska avdelningen verkställt nödiga besiktningar.

Råttförekomsten har övervakats jämlikt kungörelsen den 4 maj 1934 angående råttutrotning ombord å fartyg.

Förste stadsläkaren har av k. med.-styr. varit förordnad såsom karantänsläkare.

d) *Tuberkulosen.*

För vård av lungtuberkulos har staden tillgång till 503 sängplatser, d. v. s. 1,7 pr 1,000 invånare.

Dispensärcentralens verksamhet.

Årets nya tuberkulosmaterial redovisas i nedanstående tabeller. — Byrån har utfärdat 1,048 remisser till sjukhus och vårdanstalter för tuberkulösa. Lantvistelse under längre eller kortare tid har beretts åt 496 barn, varav 105 i barnhem eller permanenta kolonier, 203 i av byrån anordnade sommarkolonier, 152 i sommarhem på landet och 36 barn i förskoleåldern i en av Första Maj-blomman anordnad vårkoloni å Galtarö.

Å Sommarsanatoriet Sandarne ha vårdats 92 patienter i sammanlagt 6,576 dagar, eller i genomsnitt 71 dagar per patient. Sanatoriet hölls öppet under tiden 5/6—6/9.

Vid byrån har sedan flera år en tredje läkare varit permanent anställd. Summa 32,452 personer ha under året undersökts vid 39,798 undersökningar. Därvid ha 26,654 skärmbildsfotografier och 5,882 röntgenfotografier tagits. Tuberkulinprov ha utförts 49,848 gånger. Av å byrån undersökta 1,475 upphostningar visade 179 prov tbc-baciller. Sänkningsreaktion har utförts å 20,846 blodprov. Intrakutana BCG-vaccinationer ha gjorts i 10,323 fall, därav 712 å barn under 2 år, 6,746 å barn 2—16 år och 2,865 å vuxna. — Åt 98 personer ha givits 1,878 ljusbud.

I ovanstående siffror ingå grupp- och massundersökningar vid skolor och företag. Sålunda ha 10,258 skolelever (inkl. småbarnsskolorna) och 9,265 personer vid 60 andra arbetsplatser, summa 19,523 undersökts. Vid folkskolorna undersöktes alla elever i 1:sta och 7:de klasserna, i gymnasierna första ringen, i övriga skolor begynnelse- och avslutningsklasserna.

I första folkskoleklassen voro 871 barn — 29 % av samtliga — förut BCG-vaccinerade. Av dessa voro 23 barn nu tuberkulinnegativa. Av

de ej vaccinerade voro 6 % positiva. I sjunde folkskoleklassen voro av 211 förut BCG-vaccinerade barn — 12 % av samtliga — 7 barn nu negativa. Av de ej vaccinerade voro 17 % positiva. I högre skolor voro 561 elever — 15 % av samtliga — förut vaccinerade. Av dessa voro 26 nu negativa. Av de ej vaccinerade voro 32 % positiva.

Alla tuberkulin-negativa individer, såväl barn som vuxna, erbjudas BCG-vaccination. Av negativa skolelever vaccinerades 83 %; i de återstående fallen avböjde föräldrarna vaccination. Fyra fall av aktiv lungtuberkulos påträffades i skolor, jämte två fall av lungsäcksinflammation.

Vid de 60 övriga arbetsplatserna påträffades 19 fall av aktiv lungtuberkulos, således 0,2 % av samtliga 9,265 undersökta. 85 % voro tuberkulinpositiva.

Nedanstående tablå belyser byråarbetets ansvällning under de sista åren.

År	Undersökningar	Undersökta pers.	Röntgenfoton	Skärmbildsfoton	Blodsänkor	Bacillprov	Tuberkulinprov	BCG-vaccination	Gruppundersökn.
1937	7,178	5,122	2,395	—	5,487	534	1,641	276	454
1938	8,834	6,805	3,315	—	7,476	646	3,826	649	586
1939	10,675	8,657	5,097	—	8,774	644	8,874	626	1,760
1940	12,366	9,993	4,645	—	10,837	955	13,534	1,115	1,803
1941	17,735	14,479	6,172	3,119	15,347	1,177	24,504	4,264	4,211
1942	26,833	23,082	4,805	16,516	18,437	1,063	36,025	6,147	10,870
1943	32,091	27,129	4,247	19,889	21,931	1,292	42,058	7,648	13,196
1944	39,798	32,452	5,882	26,654	20,846	1,475	49,848	10,323	19,523

Byråns årliga nytillkomna lungtuberkulosmaterial sedan dess start, ävensom motsvarande absoluta och relativa dödstal i lungshot och i all tbc, framgår av följande sammanställning.

År	Män	Kvinnor	Barn	Summa	Abs. dödstal		Pr 10,000 inv.	
					i lungshot	i all tbc.	i lungshot	i all tbc.
1911—15....	126	194	53	373	370	460	20,9	26,1
1916—20....	182	202	62	446	369	472	18,3	24,0
1921—25....	158	222	83	463	312	394	13,9	17,6
1926—30....	172	226	36	434	275	333	11,7	14,1
1931—35....	187	231	17	434	254	295	10,1	11,7
1936—40....	210	204	12	426	189	225	7,0	8,3
1941.....	213	253	27	493	192	231	6,8	8,2
1942.....	229	239	28	496	155	186	5,4	6,5
1943.....	237	211	22	470	168	186	5,9	6,5
1944.....	201	201	27	429	154	179	5,2	6,1

De nya fallen av extrapulmonal tuberkulos redovisas i följande tabell.

År	Män	Kvinnor	Barn	Summa
1940	101	193	121	415
1941	162	217	138	517
1942	128	238	117	483
1943	107	209	75	391
1944	104	218	89	411

Under året har alltså en minskning skett både av insjuknings- och dödstalet, och tuberkulosdödlighetens bottenrekord har ytterligare sänkts.

e) *Smittsamma könssjukdomar.*

Under sistförfluten femårsperiod ha följande personer, tillhörande Göteborgs stad och oavsett om de smittats här eller annorstädes, anmälts för venerisk sjukdom:

	1940	1941	1942	1943	1944
Syphilis congenita	0	1	1	2	2
„ acq. primaria	27	15	49	88	56
„ „ secundaria	20	15	34	58	51
Gonorrhæa	1,003	1,054	1,376	2,047	1,787
Ulcus molle	9	5	4	4	3
	1,059	1,090	1,464	2,199	1,899

Sedan 1919, då den s. k. lex veneris trädde i kraft, ha följande anmälningar av i staden boende könssjuka ingivits:

År	Antal fall	Fall pr 10,000 inv.	År	Antal fall	Fall pr 10,000 inv.
1919	3,230	161	1932	1,130	45
1920	2,250	111	1933	1,039	41
1921	1,794	87	1934	1,015	40
1922	1,362	60	1935	1,146	45
1923	1,378	60	1936	1,206	47
1924	1,155	50	1937	1,037	39
1925	1,196	52	1938	1,222	45
1926	1,502	65	1939	1,126	41
1927	1,367	59	1940	1,059	38
1928	1,365	57	1941	1,090	39
1929	1,587	66	1942	1,464	52
1930	1,549	63	1943	2,199	77
1931	1,231	50	1944	1,899	65

Årets anmälningssiffra, jämförd med den för 1943, visar sålunda en minskning.

Den veneriska smittan har förvärvats å följande orter:

	Göteborg	Annan svensk ort	Utländet	Obekant plats
Syphilis	91	4	11	3
Gonorrhöa	1,704	59	20	4
Ulcus molle	2	1	—	—

De smittade ha representerat följande åldrar:

	Alder under 1 år	1-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-40	40-50	50-60	över 60	okänd
1944:	2	4	—	170	640	486	444	109	30	11	3
1943:	5	6	1	173	689	515	577	172	38	22	1
1942:	—	9	1	117	416	336	413	121	38	11	2
1941:	1	2	—	81	334	311	263	79	13	4	2
1940:	—	8	1	110	328	267	238	81	20	6	—

Under åren 1940—44 ha resp. 279, 325, 466, 853 och 994 personer av behandlande läkare anmälts som smittkällor. Dessa fall, redovisade i procent, ha sålunda:

	1940	1941	1942	1943	1944
Påtvingats behandling	77,1	69,5	66,3	72,5	70,1
Styrkt smittfrihet	6,5	8,3	11,0	11,5	5,9
Ej anträffats	5,7	5,9	7,5	4,4	5,1
Till annan läkare	10,7	16,3	15,2	11,6	18,9
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Anmälan om ohörsamhet mot behandlande läkare eller om avbrott i inledd behandling har under åren 1940—44 gjorts i resp. 73, 51, 116, 228 och 355 fall. Med de tredskande har förfarits sålunda (siffrorna ange %):

	1940	1941	1942	1943	1944
Påtvingats behandling	56,2	64,8	52,6	60,5	64,0
Styrkt smittfrihet	—	7,8	11,2	8,8	2,2
Ej anträffats	26,0	7,8	15,5	16,2	10,1
Till annan läkare	17,8	19,6	20,7	14,5	23,7
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tvänne polikliniker för kostnadsfri behandling av smittsamma könsjukdomar ha haft daglig mottagning för män och kvinnor.

Ang. frekvensen se sjukhusdirektionens årsberättelse.

En särskild poliklinik för profylaktisk behandling av könssjukdomar nattetid öppnades 12 juli 1944. Mottagningstiden har varit kl. 22—5 med c:a 135 besök pr månad.

f) *Skyddskoppymningen.*

Den lagstadgade offentliga ympningen har fullgjorts dels å 21 ympningsmöten, dels av barnavårdscentralernas läkare. Därutöver ha enskilda läkare utfört ett antal vaccinationer och revaccinationer inom eget klientel.

En sammanställning av hela materialet under sistförflutna femårsperiod ger följande tabell:

	1940	1941	1942	1943	1944
Offentliga primärympningar ...	7,055	2,218	2,362	2,633	1,638
Enskilda primärympningar	2,207	1,462	2,193	2,424	2,833

h) *Desinfektion. Auktionsgods.*

Av nedanstående anledningar har angivet antal desinfektioner utförts genom nämndens personal:

Akuta smittor	1,917
Tuberkulos	357
Pantlåne- och auktionsgods	36
Andra orsaker	28
	2,338

Antal desinfekterade lokaler:

Rum	2,272
Kök	36
	2,308

i) *Åtgärder mot ohyra.*

Inom staden verksamma cyanrökare ha under angivna år rapporterat följande antal cyanrökningar:

	1940	1941	1942	1943	1944
Boningsrum, kök	213	252	65	93	267
Hallar, badrum	2	20	—	—	2
Fabriker, magasin	8	14	14	5	19
Smärre fartygsutrymmen	922	590	445	579	633
Större fartygsutrymmen	15	16	19	11	11
Diverse utrymmen	18	17	22	189	106
	1,178	909	565	877	1,038

Härtill komma 97 rökningar i av hälsovårdsnämnden godkända cyankammare.

På grund av ny lagstiftning å området föreligger nu anmälningsskyldighet vid all yrkesmässig ohyreutrotning med gängse preparat. Under året har 2,226 dylika desinsektioner utförts enligt inlämnade rapporter.

Ohyran är fortfarande stadd i minskning, vilket kanske i första hand får tillskrivas den i hög grad förbättrade hostadsvården. Den i flera

avseenden skärpta lagstiftningen har nog också gjort sitt till. Särskilt betydelsefull är den numera allmänt förekommande ohyresförsäkringen av bostadsfastigheter. Den ställer stora delar av stadens bostadsbestånd under fortlöpande kontroll och eventuellt uppträdande ohyra kan härigenom förkvävas redan i tidigt stadium.

j) Åtgärder mot rättor.

Rättkriget inom den egentliga staden har bedrivits energiskt och gett resultat. Den enskilda uppsamlingen av matavfall från hushållen, som ej kunnat ske i fullgoda kärl, har dock gett rättorna ökade livsmöjligheter. I 840 fall har besök med råd och anvisningar å platsen utförts.

9. Barnavårdsverksamheten.

Inom staden arbeta 15 barnavårdscentraler, av vilka barnavårdsnämnden driver 1 och föreningen Mjölkdroppen 14 stycken. Deras samlade verksamhet framgår av följande tabell:

	1940	1941	1942	1943	1944
Antal födda	4,310	4,197	4,927	5,647	5,876
Döda 0—1 år i % av födda	2,6	2,4	2,1	2,7	2,9
Vård. barn	6,036	6,344	7,107	8,942	9,323
Vård dagar	1,381,618	1,527,455	1,664,675	1,910,643	2,362,916
S:a kostnader ...	63,317	69,090	75,377	85,428	99,162
Föräldrabidr.	18,164	16,299	21,488	25,243	22,144

I övrigt hänvisas till barnavårdsnämndens egen årsberättelse.

III. Sjuklighet och sjukvård.

1. Sjuklighet i staden.

Huvudparten av gängse sjukdomar är ej underkastad generell anmälningsplikt. Den samlade sjukligheten kan därför ej statistiskt belysas. Någon ledning har man dock dels av tjänsteläkarnas veckorapporter, dels av de obligatoriskt anmälda smittsjukdomarna.

År	Distr. läka anmält pr 1,000 inv.	Smittor pr 1,000 inv.	År	Distr. läka anmält pr 1,000 inv.	Smittor pr 1,000 inv.
1935	62	1,8	1940	60	3,9
1936	56	2,5	1941	62	4,4
1937	46	2,1	1942	49	5,0
1938	44	6,0	1943	54	8,6
1939	53	11,5	1944	52	7,6

De obligatoriskt anmälda smittorna återfinnas i tab. 11.

Av *skarlakansfeber* anmäldes 1,816 fall.

Skarlakansfebern utgör sålunda alltjämt en besvärande sjukdomsfaktor i staden, även om den fortfarande är av lindrig art. Detta medför, att i ej så få fall läkare icke tillkallas och sjukdomen förblir orapporterad.

Av *difteri* förekom 48 fall mot 41 året förut. Fallen ha ej haft epidemisk karaktär.

Av *nervfeber* förekom ett och av *paratyfus* anmäldes 4 fall. Siffrorna torde utgöra bottenrekord.

Sjukdomsgruppen *infektiös ikterus* har uppgått till 287 fall.

Av *dysenteri* anmäldes 39 fall. De senaste något större anhopningarna av sjukdomen förekommo åren 1933 och 1934 med resp. 204 och 59 fall.

Av *barnförlamning* inträffade 31 fall, fördelade på alla årets månader utom maj.

Av *epidemisk meningit* anmäldes 2 fall.

För nedanstående smittor äger man uppgifter endast i tjänsteläkarnas rapporter: *epidemisk influensa* 2,021 fall mot 2,094 året förut, *kikhosta* 294, *påssjuka* 48, *vattenkoppor* 108 och *mässling* 935 fall.

2. Den allmänna sjukvården i staden.

Sjukvården inom stadens 13 sjukvårdsdistrikt har under året skötts av 12 distriktsläkare.

Distriktsläkarna ha anmält 15,273 sjukdomsfall mot 15,339 året förut. I övrigt hänvisas till tab. 14.

För *läkarbesök* utförda av jourhavande läkare vid hastigt påkommet sjukdomsfall har hälsovårdsnämnden utbetalat:

År	Antal besök	Kronor	År	Antal besök	Kronor
1935	226	4,000: 30	1940	194	3,524: —
1936	193	3,439: 90	1941	173	3,425: 40
1937	199	3,575: 15	1942	165	3,395: 50
1938	162	2,923: —	1943	168	3,242: 34
1939	164	2,944: 25	1944	538	9,639: 42

Läkemedel åt medellösa sjuka ha dragit följande kostnader:

År	Kronor	Kr. pr inv.	År	Kronor	Kr. pr inv
1935	90,743: 54	0,36	1940	119,178: 92	0,42
1936	89,576: 03	0,35	1941	130,806: 91	0,46
1937	95,514: 77	0,36	1942	147,771: 29	0,52
1938	97,897: 76	0,36	1943	141,482: 99	0,49
1939	105,802: 20	0,38	1944	133,785: 11	0,46

Över antalet *läkare* (assistentläkare m. fl. ej inräknade) och *tandläkare* i aktivt arbete ävensom antalet *apotek* lämnas följande sammanställning:

År	Totala siffror		Antal invånare för varje		
	läkare	tandläk.	läkare	tandläk.	apotek
1925	116	56	1,991	4,125	16,500
1930	138	102	1,780	2,408	17,543
1935	153	142	1,670	1,799	15,968
1940	181	181	1,550	1,550	17,537
1941	193	188	1,458	1,497	17,587
1942	197	188	1,437	1,506	17,698
1943	208	185	1,372	1,543	17,842
1944	226	192	1,298	1,528	18,337

Stadens 10 *distriktssköterskor* ha utfört sjukvård sålunda:

	1940	1941	1942	1943	1944
Summa patienter	749	774	758	893	1,055
Av dem betalande	394	371	395	468	556
Dag-sjukbesök	24,336	23,615	24,012	22,248	25,627
Natt-sjukbesök	56	69	66	77	71
S. k. förlängda besök	38	46	64	22	25

3. Sjukhus och polikliniker.

I fråga om sjukhusens och poliklinikernas verksamhet hänvisas till sjukhusdirektionens årsberättelse över sjukvården i staden.

4. Barnaföderskors vård.

Verksamheten å stadens 3 *mödravårdscentraler* framgår av följande tabell:

	1940	1941	1942	1943	1944
Antalet mottagningar	202	201	269	348	353
„ nyinskrivna mödrar	642	1,155	2,203	2,261	2,599
„ mödrabesök	1,753	2,917	5,902	4,602	7,456

I staden *enskilt praktiserande barnmorskor* ha utfört följande antal förlossningar:

	1940	1941	1942	1943	1944
i enskilt förlossningshem	717	666	800	919	997
i barnmorskans hem	1	1	—	—	—
i kvinnans hem	230	176	152	153	148
därav genom distr.-barnmorska ..	197	165	140	143	138

Jämlikt föreskrift i § 7 av gällande reglemente för barnmorskor ha 39 i staden verksamma barnmorskor (utom å kvinnokliniken) inkommit med utdrag ur sina dagböcker. Uteslutats förlossningar, utförda å förlossningshem, visar det sig, att

26	barnmorskor	ej haft någon förlossning
6	”	vardera haft 1—10 förlossningar
0	”	” 11—20 ”
1	”	” 21—30 ”
3	”	” 31—40 ”

Ett sammandrag av barnmorskornas dagböcker visar följande:

År	Barnaföderskor						Barnsängskvinnan var 3 veckor efter förlossningen		Barnaföderskor förlösta och vårdade		Födda barn													
	Antal barnmorskor från vilka uppgifter inkommit	Antal	Giffta	Ogiffta	Änkor och fränskilda	Försföderskor	Omöföderskor	Fisk	Sängliggande sjuk	Död	Missfall	Levande födda					Dödfödda							
												Antal	Gossar	Flickor	Fullgångna	Ofullgångna	Fullgångna	Ofullgångna	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar		
																							Flickor	Gossar
1930	68	1,478	1,294	172	12	545	933	1,460	14	4	50	862	301	1,199	579	620	540	573	19	31	13	8	7	8
1935	54	1,282	1,126	146	10	560	722	1,273	7	2	10	1,019	282	1,007	512	495	475	455	20	32	10	4	7	4
1940	44	948	834	104	10	352	596	941	5	2	1	717	186	774	387	386	355	350	23	24	4	6	5	6
1941	42	843	735	98	10	297	546	832	9	2	1	666	202	649	333	316	312	298	16	13	5	2	—	3
1942	42	952	863	85	4	346	606	949	3	—	—	800	158	805	417	388	397	362	9	17	3	5	8	4
1943	41	1,072	972	91	9	374	698	1,067	5	—	—	919	180	909	463	446	441	421	16	15	6	5	—	5
1944	39	1,145	1,046	82	17	394	751	1,139	5	1	—	997	196	956	491	465	474	435	13	22	2	5	2	3

5. Apoteken.

Med undantag för apoteken Biet och Svanen, som inspekterats av medicinalstyrelsen, ha övriga 14 apoteksinrättningar visiterats av förste stadsläkaren.

6. Rättsmedicin m. m.

I. Utlåtanden på begäran av Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Göteborgs och Bohus län.

Länsstyrelsen har begärt rättsmedicinsk obduktion å ett i Göta älv anträffat lik efter en 43-årig man.

II. Utlåtanden på begäran av poliskammaren.

1. Angående dödsorsak i 51 fall. Efter verkställd besiktning har utfärdats attest om naturlig död: 16 fall, våldsam död: 32 fall (därav 24 självmord), avliden före eller under förlossningen: 3 fall.

2. Angående personer omhändertagna å stadens polisstationer.

Undersökningen har föranlett

- a) förslag om vård å kroppssjukhus: 39 fall.
 - b) ” ” ” ”, sinnessjukhus, varvid vårdattest utfärdats: 9 fall, läkarintyg enl. sinnessjuklagens par. II mom. 2: 4 fall, observationsattest: 1 fall, ingen åtgärd: 2 fall.
 - c) anmälan jäml. allmänna läkarinstruktionen par. 59 mom. 13 till fattigvårdsmyndigheten: 6 fall, till barnavårdsnämnden: 2 fall, till nykterhetsnämnden: 12 fall.
 - d) intyg över skador hos personer, som varit utsatta för miss-handel: 9 fall.
 - e) utlåtande jäml. lösdrivarlagen par. 7: 2 fall.
 - f) intyg om att hinder för inställelse å arbetshem ej föreligger: 2 fall.
 - g) blodprovstagning och utlåtande jäml. lagen den 31 maj 1934 om blodundersökning i brottmål: 25 fall.
 - h) läkarbetyg för intagning å allmän alkoholistanstalt jäml. alkoholistlagen par. 17: 23 fall.
3. I ett fall biträtt vid utredning jäml. kungl. kungörelse den 15/1 1937.

III. *Utlåtanden på begäran av hälsovårdsnämnden.*

1. Familj med minderåriga barn. Föräldrarna psykiskt efterblivna, barnens omhändertagande för skyddsuppföstran föreslagna.
2. Kvinna, psykopat, ej i behov av vård å sinnessjukhus.
3. Kvinna, psykiskt efterbliven psykopat, tidigare vårdad å sinnessjukhus, ånyo i trängande behov av vård å sinnessjukhus.
4. Familj med tre minderåriga barn, barnen utsättas ej för vanvård eller fara till sin kroppsliga eller själsliga hälsa.
5. Kvinna, kverulant, ej i behov av vård å sinnessjukhus.
6. Kvinna, tidigare vårdad 6 månader å sinnessjukhus, bör stå under fortsatt kontroll av hjälpverksamhetsläkaren.
7. Man, lidande av tumör, i behov av sjukvård.
8. Kvinna, företer ej symtom på sinnessjukdom.

IV. *Utlåtanden på begäran av nykterhetsnämnden.*

Nykterhetsnämnden i Göteborg har begärt undersökning och läkarintyg för intagning å allmän alkoholistanstalt av 79 män och 7 kvinnor.

Den sociala indikationen för intagning har varit:

1. Farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv: 7 fall.
2. Utsätter person, som vederbörande är skyldig försörja för nöd eller uppenbar vanvård: 9 fall.

3. Ligger det allmänna, sin familj eller annan till last: 6 fall.
4. Ur stånd att taga vård om sig själv: 8 fall.
5. Grovt störande levnadssätt: 8 fall.
6. Upprepade fylleriförseelser under de senaste 2 åren: 48 fall.

V. *Utlåtanden på begäran av familjebidragsnämnden.*

Yttranden jämlikt krigsfamiljebidragskungörelsen: 85 fall.

VI. *Sjukvårdande verksamhet vid Göteborgs ålderdomshem.*

Den 31/12 1944 vårdades å hemmet 54 män och 59 kvinnor.

Under året hade 6 män och 7 kvinnor intagits samt 5 män och 9 kvinnor avlidit.

IV. Befolknings- och dödlighetsstatistik.

1. Folkmängd, nativitet, mortalitet.

Den kyrkoskrivna befolkningen utgjorde den 1 januari 290,494 och den 31 december 296,289 personer.

Befolkningens tillväxt framgår av följande tabell:

År	Folkmängd vid årets slut	Därav mankön	Därav kvinnkön	Folkmängd i % av rikets städer
1850	26,084	12,570	13,514	7,4
1900	130,619	60,128	70,491	11,8
1910	167,809	77,806	90,003	12,3
1920	202,328	96,169	106,159	11,6
1930	243,414	114,544	128,870	12,2
1931	247,911	116,494	131,417	12,2
1932	251,110	117,974	133,136	12,2
1933	252,721	118,867	133,854	12,2
1934	255,386	120,167	135,219	12,1
1935	258,345	121,739	136,606	12,1
1936	262,676	123,908	138,768	12,0
1937	269,581	127,712	141,869	12,1
1938	275,753	130,819	144,934	12,1
1939	280,601	133,378	147,223	12,1
1940	281,287	133,722	147,565	11,8
1941	283,183	134,656	148,527	11,7
1942	285,846	135,867	149,979	11,5
1943	290,494	137,988	152,506	11,2
1944	296,289	141,047	155,242	10,9

Enl. uppgift från statistiska centralbyrån utgjorde år 1944 antalet levande födda 6,021 (20,5 pr 1,000 inv.) mot 5,651 (19,6 pr 1,000 inv.) år 1943.

Enligt samma källa uppgingo *dödsfallen* bland här kyrkoskrivna till 2,863 (9,8 pr 1,000 inv.). Nativitetsöverskottet var sålunda 3,158 mot 3,030 året förut.

Födelse- och dödssiffrornas förskjutningar under senare år framgå av följande sammanställning:

År	Absoluta antalet levande födda	Födda på 1,000 invånare			Antal döda i Göteborg	Nativitetsöverskott
		i Göteborg	i landets städer	i landet i dess helhet		
1930	3,160	13,0	12,6	15,4	2,603	557
1934	2,992	11,8	11,5	13,7	2,498	494
1935	3,143	12,2	11,8	13,8	2,644	499
1936	3,351	12,9	12,7	14,2	2,588	763
1937	3,638	13,7	13,0	14,4	2,692	946
1938	4,041	14,8	13,9	14,9	2,601	1,440
1939	4,288	15,4	14,5	15,4	2,671	1,617
1940	4,302	15,3	14,8	15,0	2,789	1,513
1941	4,200	14,9	15,7	15,6	2,774	1,426
1942	4,947	17,4	18,3	17,7	2,503	2,444
1943	5,651	19,6	20,3	19,3	2,621	3,030
1944	6,021	20,5	21,9	20,3	2,863	3,158

I övrigt hänvisas till tab. 6 och 7, vilka dock äro sammanställda efter resp. pastorsämbetens uppgifter och utvisa födda för varje månad och församling, samt tab. 8, som, likaledes efter prästerskapets uppgifter, anger befolkningens rörlighet inom församlingarna.

Den av *hälsovårdsnämnden förda dödsstatistiken* tar emellertid hänsyn till den ur sanitär synpunkt aktuella bostaden, ej till kyrkoskrivningsorten. I dödssiffran inräknas därför dels här kyrkoskrivna och avlidna personer, dels här kyrkoskrivna, som under tillfällig vistelse utom staden dött i kronisk sjukdom, dels slutligen främlingar, som dött i akut sjukdom under sin vistelse i staden, dock utan att ha hitkommit för vård.

Enligt denna beräkning framkommer dödssiffran 2,760 (9,4 pr 1,000 inv.). Det är denna siffra, som återfinnes i tab. 15. Räkna man åter endast här i staden mantalsskrivna och avlidna personer, får man dödssiffran 2,626. Om sistnämnda siffra ställes i relation till den 1943 i staden mantalsskrivna befolkningen, kommer man till dödstalet 9,1 pr 1,000 invånare. Se i övrigt tab. 9.

2. Dödsorsakerna.

Med utgångspunkt från i Göteborg kyrkoskrivna personer, som dött inom eller, i kronisk sjukdom, utom staden samt främlingar, döda härstädes i akut sjukdom, återfinnas i tab. 15 de dödsorsaker, som under året ifrågakommit. I tab. 16 är samma dödsmaterial samlat i huvudgrupper och fördelat på månader och kvartal.

Dödsfallen inom de stora huvudgrupperna visa följande absoluta och relativa tal:

Sjukdomsgrupper	Absoluta dödstal	I % av samtliga	Pr 10,000 inv. 1944	Pr 10,000 1934—43
Cirkulationsrubbingar	941	34,1	32,1	26,5
Svulster	518	18,8	17,6	15,4
Akuta o. kroniska infektioner..	243	8,8	8,3	11,9
Nervsystemets sjukdomar	301	10,9	10,2	9,2
Gastrointestinala sjukdomar ..	93	3,4	3,1	4,5
Urinorganens sjukdomar	122	4,4	4,1	3,9
Våldsam död	103	3,7	3,5	3,6
Övriga dödsorsaker	439	15,9	14,9	17,5
	2,760	100,0		

I *lung- och larynxtuberkulos* avledo 154 personer (=5,2 pr 10,000) mot 168 året förut (=5,9 pr 10,000). I *annan tuberkulos* avledo 25 personer mot 18 året förut. Den *samlade dödligheten i tuberkulos* utgjorde alltså 6,1, pr 10,000, vilket utgör bottenrekord för Göteborg.

Spädbarnsdödligheten, beräknad på brukligt sätt, utgjorde 2,9 %, 1943: 2,7.

I *skarlakansfeber* inträffade 4, i *difteri* 2, *paratyfus* 1, *barnförlamning* 2 samt *infektiös ikterus* 2 dödsfall.

Upplysningar om de stora församlingarna i den följande tabellen

Stadsdel	1870	1880	1890	1900
Stadsdelen	1000	1500	2000	2500
Andra	1000	1500	2000	2500
Totalsamt	2000	3000	4000	5000

Upplysningar om de stora församlingarna i den följande tabellen

Den i följande tabellen angivna församlingarna...

2. Upplysningar

Med utgångspunkt från församlingens verksamhet...

TABELLER

TILL

HÄLSOVÅRDSNÄMNDENS

ÅRSBERÄTTELSE

1944

	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
1. Kisthus och Domkyrka församling	—	—	—	—	—	—	—
2. Gustafska församlingens församling	1224	1291	1335	1404	1473	1542	1611
3. Stadsdelen Kärrorna och Ögrytelövs församlingens församling	3271	3065	2907	2811	2715	2619	2523
4. Johanneberg och Vasa församlingens församling	1629	1584	1538	1492	1446	1400	1354
5. Hög och Adrians församling	1092	1057	1022	987	952	917	882
6. Madelävs och Oscar Fredrik församling	779	744	709	674	639	604	569
7. Karl Johans församling	1382	1347	1312	1277	1242	1207	1172
8. Landby församling	2172	2137	2102	2067	2032	1997	1962
Summa	12565	12227	11889	11551	11213	10875	10537

TABELLER

III

HÄLSOVÄRDSNÄMNDENS

ÅRSBERÄTTELSE

1944

Tab. 1. Renhållningsanordningar m. m. i Göteborg pr 31 dec. 1944.

Distrikt	Antal fastigheter och egendomar				Antal stall	Antal ladugårdar	Antal svinhus
	där stadens renhållningsverk hämtat (helt eller delvis)	där enskilda hämtat (helt eller delvis)	med vattenklosetter (helt eller delvis)	med latrinuppsamling i spånner (helt eller delvis)			
1. Kristine och Domkyrko församlingar	1036	322	934	262	12	—	—
2. Gamlestadens församling utom stadsdelen Källtorp	1224	336	1284	275	24	21	20
3. Stadsdelen Källtorp och Örgryte församling utom stadsdelen Krokslätt ...	3271	265	2997	404	30	18	13
4. Johannebergs och Vasa församlingar jämte stadsdelen Krokslätt ...	1529	114	1108	465	21	3	1
5. Haga och Annedals församlingar	1002	22	718	322	6	1	2
6. Masthuggets och Oscar Fredriks församlingar	776	41	505	310	3	—	—
7. Karl Johans församling	1582	94	1194	457	13	3	3
8. Lundby församling	2175	735	1424	1494	67	61	75
Summa	12595	1929	10164	3989	176	107	114

Tab. 2. Av matvarukontrollen anhållna och oskadliggjorda födoämnen under år 1944.

V a r u s l a g	Vikt i kg.	Antal kassationer				S:a	Kassationer på grund av	
		å torg eller i fisk- hall	i upp- lagsma- gasin	i char- kuteri- verkstad	i han- delslo- kal		för- skäm- ning	mögel, förore- ning o. d.
Färskt kött och organ av storboskap	481	1	—	3	1	5	5	—
D:o av kalv	10	—	—	—	—	—	—	—
D:o av får	84	1	—	1	3	5	1	—
D:o av svin	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o av häst	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o av fågel	—	—	—	—	—	—	—	—
Salt eller rökt kött	234	1	—	2	3	6	6	—
Korv eller andra av kött beredda varor	36,3	—	—	2	1	3	3	—
Färsk fisk	5.942	—	3	—	3	28	26	2
Skaldjur	485	—	—	—	2	15	12	3
Salt eller rökt fisk	315	—	—	—	6	6	6	—
Mjök	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra födoämnen	171,4	—	2	—	3	5	1	4
Summa	7.758,7	3	35	8	23	74	65	5

Tab. 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1944.

Varans ursprungsland	Undersökta varor och varornas vikt										Godkända och stämplade kg.	Re- expor- terade kg.	Be- slag- tagna kg.
	färskt kött av får, nötkreatur och storvilt kg.	salt och rökt kött o. organ av nötkreatur, får, svin, häst kg.	saltade tarmar kg.	korv kg.	kött och organ av fågel kg.	köttkon- server, köttextrakt, köttpastejer och kött- soppor kg.	smält djurfett kg.	S:a kg.					
Argentina	6 595	1 532,119,2	61,099	—	—	3,386,2	4 267,002,5	5 870,201,9	5 870,156,9	—	—	45	
Danmark	3 934,307	200	26,097	—	—	—	—	3 960,604	3 960,084	—	—	520	
England	—	—	674	—	—	—	—	674	674	—	—	—	
Holland	—	—	25,066	—	—	—	—	25,066	25,066	—	—	—	
Kina	—	—	—	—	—	3,357	—	3,357	3,357	—	—	—	
Portugisiska kolonier	953	20	—	—	—	—	—	973	973	—	—	—	
Rumänien	—	—	50,226	—	—	—	—	50,226	50,226	—	—	—	
Schweiz	—	—	750	—	—	—	—	750	750	—	—	—	
Turkiet	—	—	4 243	—	—	—	—	4 243	4 243	—	—	—	
Tyskland	—	—	3 360	—	—	—	—	3 360	3 360	—	—	—	
Ungern	—	—	2,025	—	—	—	—	2,025	2,025	—	—	—	
Uruguay	—	—	37,935	—	—	5,588	—	43,523	43,523	—	—	—	
U. S. A.	—	—	47,670	—	—	—	—	47,670	47,670	—	—	—	
Summa	3,941,855	1,532,339,2	259,145	—	—	12,331,2	4,267,002,5	10,012,672,9	10,012,107,9	—	—	565	

Tab. 4. Försäljnings-, tillverknings- och

Distrikt	Bagerier			Sockerbagerier			Brödbutiker			Char-kuteri- verk- städer			Kött- butiker			Mjölklokaler							Fisk- butiker				
																butiker				övriga							
	antal		därav i samband med		speceraffär	ostaffär	huvudsakligen brödaffär	mejerier	lagerlokaler	tappningslokaler	ovan jord		i källare	s:a													
	ovan jord	i källare	s:a	ovan jord							i källare	s:a			ovan jord	i källare	s:a										
1. Domkyrko- och Kristine församlingar	21	3	24	11	1	12	48	4	52	5	1	6	93	2	95	40	3	43	—	—	—	2	2	1	26	5	31
2. Gamlestads församling utom stadsdelen Källtorp	14	—	14	1	—	1	17	—	17	10	1	11	39	1	40	64	—	64	—	—	—	—	—	1	19	1	20
3. Stadsdelen Källtorp samt Örgryte församling utom stadsdelen Krokslätt	25	—	25	2	—	2	27	—	27	13	—	13	48	—	48	88	1	89	4	—	—	—	—	—	24	4	28
4. Vasa- och Johannebergs församlingar samt stadsdelen Krokslätt	19	7	26	6	1	7	35	6	41	10	1	11	53	1	54	89	4	93	3	—	—	—	—	—	19	8	27
5. Haga- och Annedals församlingar	17	1	18	1	—	1	24	2	26	14	2	16	34	2	36	49	1	50	1	—	2	—	1	—	12	3	15
6. Oskar Fredriks- och Masthuggets församlingar	34	1	35	7	—	7	30	1	31	15	2	17	44	2	46	73	1	74	—	—	1	—	—	—	18	5	23
7. Karl Johans församling	24	1	25	4	—	4	26	—	26	15	—	15	54	—	54	117	1	118	2	—	1	—	—	—	38	5	43
8. Lundby församling	12	—	12	—	—	—	18	—	18	9	—	9	37	2	39	62	2	64	11	—	—	—	—	—	16	3	19
Summa	166	13	179	32	2	34	225	13	238	91	7	98	402	10	412	582	13	595	21	—	4	2	3	2	172	34	206
Därav i saluhallarna	—	—	—	—	—	—	9	—	9	—	—	—	82	—	82	2	—	2	—	—	—	—	—	—	20	—	20

¹⁾ Därav 21 kaffebröds- och konfektyrbutiker. ²⁾ Därav 13 tillverkningslokaler för glace.

näringslokaler den 31 december 1944.

Speceri- butiker	Smör- och ost- butiker	Konfek- tyr- butiker	Kios- ker	Näringsställen									Chok- lad- och konfekt- fabriker	Margarin- och konserv- fabriker	Vatten- fabriker och brygge- rier	Fisk- röke- rier	Övriga livs- medels- fabriker	Lagerlokal er	Samtliga lokaler																			
				kaféer			spis- nings- lokaler			restau- ranger									ovan jord	i källare	s:a	ovan jord	i källare	s:a														
				ovan jord	i källare	s:a	ovan jord	i källare	s:a	ovan jord	i källare	s:a																										
60	7	67	19	2	21	48	8	56	25	98	12	110	91	4	95	15	8	23	8	—	8	1	—	1	5	1	6	—	—	—	15	634	61	695				
65	—	65	3	—	3	20	1	21	7	22	—	22	9	2	11	1	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	1	—	1	2	297	6	303				
79	5	84	4	—	4	34	1	35	14	22	3	25	5	1	6	—	—	—	5	1	6	—	—	—	4	—	4	—	—	—	4	1	5	8	406	17	423	
92	11	103	4	1	5	41	3	44	28	30	5	35	20	—	20	7	1	8	7	1	8	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	462	50	512		
63	4	67	7	1	8	25	3	28	9	26	4	30	24	2	26	1	—	1	4	—	4	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	314	25	339			
77	9	86	3	1	4	31	5	36	4	30	—	30	25	—	25	2	—	2	4	1	5	—	—	—	2	1	3	—	—	—	1	—	1	10	410	29	439	
107	1	108	5	—	5	52	—	52	7	20	—	20	9	—	9	1	—	1	9	—	9	5	—	5	5	—	5	1	—	1	3	—	3	5	507	8	515	
81	4	85	1	—	1	18	2	20	25	23	—	23	11	—	11	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	2	2	319	13	332
624	41	665	46	5	51	269	23	292	119	271	24	295	194	9	203	27	9	36	38	3	741	8	—	8	18	2	20	2	—	2	14	1	15	42	3.349	209	3.558	
1	—	115	—	15	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	—	135	

Tab. 5. Sammandrag av resultaten från under år

Provtagningsställen	Antal butiker under året	Antal undersökta mjölkprov	Mjölakens medelfetthalt	ANTAL PROV OSKUMMAD																
				fetthalt under 3 %												surhets-				
				s:a	på 100 undersökta	högst 2 %	2,1 %	2,2 %	2,3 %	2,4 %	2,5 %	2,6 %	2,7 %	2,8—2,9 %	högst 7,5	minst 7,6		minst 8		
																s:a	på 100			
1. Butiker.																				
Lantbruk. Mjölcentral	270	314	2,94	134	42,68	3	—	—	1	1	1	3	6	119	314	—	—	—		
Pååls Försäljnings A.-B.	73	83	2,93	38	45,78	1	—	—	—	—	—	1	4	32	83	—	—	—		
Konsumtionsfören. Göteborg...	66	58	2,92	29	50,00	1	—	—	—	—	1	—	1	26	58	—	—	—		
Olof Askunds Ångbag. A.-B....	26	25	2,95	11	44,00	1	—	—	—	—	—	—	—	10	25	—	—	—		
Övriga butiksinnehavare	160	131	2,94	59	45,04	1	—	—	—	—	—	—	—	58	131	—	—	—		
Summa	595	611	2,94	271	44,35	7	—	—	1	1	2	4	11	245	611	—	—	—		
2. Mejerier, produktionsstäl- len o. fordon.																				
<i>Leverantörer till:</i>																				
L. M. C., Göteborg	—	5,480	3,52	166	3,03	2	1	1	1	9	8	29	6	109	5,389	91	1,66	52		
L. M. C., Bohus	—	2,816	3,47	267	9,45	1	—	2	6	21	12	38	18	169	2,714	102	3,63	52		
L. M. C., Onsala	—	180	3,49	31	17,22	1	—	—	1	6	1	5	3	14	177	3	1,67	3		
Summa	—	8,476	3,49	464	5,47	4	1	3	8	36	21	72	27	292	8,280	196	2,32	107		
Samtliga ovanstående prov	—	9,087	3,22	735	8,09	11	1	3	9	37	23	76	38	537	8,891	196	2,16	107		
Kontrollmjölk	—	894	3,72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	885	9	1,01	6		

Tab. 6. Födelsel i Göteborg år 1944, med fördelning på månader.

Månader	Levande födda					Dödfödda				S:a födda	därav utom äktenskap	
	inom		utom		S:a	inom		utom				S:a
	äktenskap					äktenskap						
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Januari	220	210	22	20	472	5	3	—	—	8	480	42
Februari	264	191	23	19	497	4	1	—	—	5	502	42
Mars	301	248	20	23	592	4	4	—	—	8	600	43
April	220	239	24	16	499	8	3	1	—	12	511	41
Maj	229	231	17	17	494	4	5	1	—	10	504	35
Juni	262	207	20	19	508	9	3	1	—	13	521	40
Juli	234	239	23	21	517	8	6	1	1	16	533	46
Augusti	205	228	22	14	469	2	6	1	1	10	479	38
September	225	213	26	13	477	3	8	—	—	12	489	40
Oktober	214	246	26	26	512	9	4	—	1	14	526	53
November	241	212	21	20	494	5	5	—	—	10	504	41
December	217	223	26	24	490	5	7	—	—	12	502	50
Summa	2.832	2.687	270	232	6.021	66	55	5	4	130	6.151	511

Tab. 7. Födelsel i Göteborg år 1944, med fördelning på församlingar.

Församlingar	Levande födda					Dödfödda				S:a födda	därav utom äktenskap	
	inom		utom		S:a	inom		utom				S:a
	äktenskap					äktenskap						
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Domkyrko	68	66	20	21	175	3	2	—	—	5	180	41
Vasa	81	103	15	15	214	5	1	—	1	7	221	31
Johanneberg	287	245	24	19	575	7	5	1	1	14	589	45
Christine	74	102	14	10	200	2	3	—	1	6	206	25
Haga	53	68	17	11	149	1	4	2	—	7	156	30
Annedal	152	104	13	16	285	2	—	1	—	3	288	30
Masthugget	100	108	9	14	231	1	1	—	—	2	233	23
Oskar Fredrik	183	174	23	21	401	6	2	—	—	8	409	44
Karl Johan	498	495	26	25	1.044	10	11	—	—	21	1.065	51
Gamlestaden	418	390	34	43	885	12	11	—	—	23	908	77
Lundby	368	338	31	17	754	7	9	—	—	16	770	48
Örgryte	545	493	44	20	1.102	10	6	1	1	18	1.120	66
Tyska	5	1	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—
Summa	2.832	2.687	270	232	6.021	66	55	5	4	130	6.151	511

Tab. 8. Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1944.

Församlingar	Folkvärd 31/12 1943	Ingående äktenskap	Lev. födda		Döda	Överskott av		Folkvärd 31/12 1944
			alla	därav utom äkten- skap		levande födda + döda -	inflyttade + utflyttade -	
Domkyrko	9.883	174	175	41	106	+ 69	+ 0	9.952
Vasa	15.222	242	214	30	190	+ 24	- 250	14.996
Johanneberg	26.034	301	575	43	239	+ 336	+ 220	26.590
Christine	9.893	144	200	24	118	+ 82	- 235	9.740
Haga	9.317	145	149	28	141	+ 8	- 107	9.218
Annedal	15.231	263	285	29	212	+ 73	- 182	15.122
Masthugget	11.415	117	231	23	122	+ 109	- 262	11.262
Oskar Fredrik	23.469	341	401	44	248	+ 153	- 232	23.390
Karl Johan	50.216	540	1.044	51	450	+ 594	+ 609	51.419
Gamlestaden	41.860	446	885	77	383	+ 502	+ 1.222	43.584
Lundby	30.881	278	754	48	278	+ 476	+ 879	32.236
Örgryte	46.371	482	1.102	64	365	+ 737	+ 982	48.090
Tyska	700	3	6	—	11	- 5	- 5	690
Summa	290.492	3.476	6.021	502	2.863	+ 3.158	+ 2.639	296.289

Tab. 9. Dödligheten i Göteborg år 1944 inom den mantalsskrivna befolkningen, uppdelad i församlingar.

Församlingar m. m.	Antal invånare (vid mtskr. för 1944)	Antal döda	Döda pro mille
Örgryte	45.942	298	6,5
Lundby	30.843	244	7,9
Gamlestaden	41.314	340	8,2
Johanneberg	25.968	215	8,3
Karl Johan	50.153	415	8,3
Oskar Fredrik	23.234	220	9,5
Masthugget	11.339	111	9,7
Domkyrko	9.788	101	10,3
Vasa	15.224	168	11,3
Annedal	15.279	176	11,5
Christine och Tyska*)	10.380	114	12,0
Haga	9.198	117	12,7
Arbets-, försörjningsinrättningar o. d.	884	107	122,3
Summa	289.546	2.626	9,1

*) Invånarna i Tyska församlingen äro fördelade på de församlingar, inom vilka de mantalsskrivits.

Tab. 10. Dödsfall och dödstal i Göteborg månadsvis åren 1940—1944.

	December	November	Oktober	September	Augusti	Juli	Juni	Maj	April	Mars	Februari	Januari	Absoluta o. relativa tal
Dödsfall (här kyrkoskrivna, som dött inom eller, i kronisk sjukdom, utom staden samt främingar, döda i staden i akut sjukdom)	222	180	213	174	156	207	190	263	223	229	246	281	2.584
	220	171	214	169	190	238	197	222	235	235	243	323	2.637
	200	177	155	179	183	202	180	184	240	174	238	194	2.331
	322	203	178	226	168	167	214	191	191	241	192	192	2.485
	238	282	213	198	229	193	229	259	218	286	200	215	2.760
	9,1	7,4	8,6	6,8	6,2	8,2	7,4	10,4	9,0	9,4	10,2	11,7	8,7
	8,1	7,1	8,6	6,7	7,5	9,3	7,8	8,6	9,7	9,6	9,6	13,2	8,8
	9,3	7,1	5,9	6,8	7,0	8,2	7,4	7,6	9,7	6,9	9,7	7,7	7,8
	12,9	8,1	7,0	9,0	6,8	6,3	8,6	7,2	7,5	9,7	7,6	7,6	8,2
	8,7	10,5	7,9	7,2	8,3	6,8	8,3	9,8	8,1	10,9	7,4	7,9	8,5
Dödstal (uträknade för inom staden döda pr 1,000 kyrkoskrivna personer)	9,6	8,0	7,6	7,3	7,2	7,8	7,9	8,7	8,8	9,3	8,9	9,6	8,4
Medeldödstal 1940—1944	9,6	8,0	7,6	7,3	7,2	7,8	7,9	8,7	8,8	9,3	8,9	9,6	8,4

Tab. 11. Obligatoriskt anmälda smittsamma sjukdomar i Göteborg månadsvis år 1944.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	S:a
Skarlakansfeber	203	157	216	159	189	135	54	97	154	151	150	151	1.816
Difteri	6	5	5	8	8	4	1	6	2	1	2	—	48
Nervfeber	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Paratyfus	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3
Rödsot	9	4	7	1	1	3	—	1	7	3	3	—	39
Epidemisk hjärnfeber.....	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Akut barnförlämning, med förlämning	5	2	2	2	—	2	2	4	5	1	1	1	27
Akut barnförlämning, utan förlämning	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	4
Infektösa ikterus	24	17	24	10	12	14	5	23	36	38	48	36	287
Summa	247	188	256	180	210	158	63	131	207	195	204	188	2.227

Tab. 12. Vissa smittsamma sjukdomar i Göteborg åren 1935—1944.

(Observera: fall av mässling, kikhosta, influensa och påssjuka ha anmälts endast av distriktsläkarna).

	1935		1936		1937		1938		1939		1940		1941		1942		1943		1944	
	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda
Skarlakansfeber	201	—	328	—	338	4	1,435	5	3,025	3	975	6	1,027	—	1,131	5	1,700	3	1,816	4
Difteri	114	4	84	3	7	—	7	—	10	1	—	—	30	—	34	1	41	—	48	2
Nervfeber	4	1	5	—	10	2	1	—	2	—	—	—	1	—	3	—	6	—	1	—
Paratyfus	6	—	6	—	47	1	4	—	74	4	31	2	56	2	6	—	15	1	3	1
Rödsot	2	—	6	—	9	—	1	—	3	—	3	—	26	—	21	—	308	1	39	—
Akut barnförslämning	1	—	44	6	4	—	3	—	1	—	32	4	1	—	3	—	27	1	31	2
Epidemisk hjärnfeber	4	4	2	—	3	4	5	5	1	1	4	—	4	4	3	1	4	1	2	—
Sömnsjuka	4	3	3	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	1	1	2	—	—	—
Undulantfeber	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malaria	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Weils sjukdom	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infektiös ikterus	129	—	159	—	122	—	161	2	69	—	62	1	88	—	224	1	344	—	287	2
Mässling	1,327	13	117	1	8	—	3	—	3	—	726	—	440	5	4	—	62	—	935	—
Kikhosta	79	4	455	3	261	1	87	—	178	—	498	1	562	2	400	1	410	—	294	—
Epidemisk influensa	3,378	36	3,722	59	3,729	73	2,208	12	3,731	38	2,634	27	4,225	58	1,513	5	2,094	5	2,021	7
Påssjuka	550	—	23	—	31	—	8	—	46	—	319	—	45	—	87	—	377	—	48	—

Tab. 13. Antalet dödsfall i Göteborg åren 1935—1944 i smittsamma sjukdomar ävensom inom vissa viktigare sjukdomsgrupper.

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Skarlakansfeber	—	—	4	5	3	6	—	5	3	4
Difteri	4	3	—	—	1	—	—	1	—	2
Nervfeber	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—
Paratyfus	—	—	1	—	4	2	2	—	1	1
Rödsot	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Akut barnförslämning	—	6	—	1	—	4	—	—	1	2
Epidemisk hjärnfeber	4	—	4	5	1	—	—	1	1	—
Sömnssjuka	3	—	—	1	—	1	1	—	—	—
Mässling	13	1	—	—	—	—	5	—	—	—
Kikhosta	4	3	1	—	—	1	2	—	1	—
Epidemisk influensa	36	59	73	12	38	27	58	1	5	7
Varfeber	20	31	27	36	31	21	20	8	13	20
Barnsängsfeber	4	1	1	3	1	7	2	2	1	2
Lungtuberkulos	231	209	174	200	180	182	192	155	168	154
Annan tuberkulos	24	37	39	40	35	27	39	31	18	25
Cirkulationsorganens sjukdomar	698	659	700	675	697	797	872	722	757	941
Svulster	401	417	408	386	438	418	434	452	493	518
Ålderdomssjukdomar	202	164	175	143	142	151	113	73	105	89
Andningsorganens sjukdomar (utom tuberkulos)	169	172	210	207	184	125	133	124	124	124
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar	227	205	250	229	299	262	271	269	293	301
Matsmältningsorganens sjukdomar	129	123	143	144	116	123	113	100	91	93
Urinorganens sjukdomar	110	108	114	131	104	106	89	98	102	122

Tab. 14. Uppgift från 12 distriktsläkare ang. vissa av dem

	Januari	Februari	Mars
Varicellæ	15	19	18
Morbilli	117	359	243
Pertussis	6	28	19
Parotitis epidemica	10	9	3
Influenza epidemica	304	413	175
Pyoseptichæmia	—	—	—
Tuberculosis pulmonum	3	1	6
Tuberculosis alior. organorum	5	4	—
Angina tonsillaris	153	183	176
Tracheo-bronchitis acuta	369	703	514
Pneumonia crouposa	3	15	20
Bronchopneumonia acuta	41	78	44
Pleuritis. Empyema pleuræ	2	—	2
Entero-colitis acuta infectiosa	56	45	47
Polyarthritus rheumatica acuta	7	9	9
Erythema nodosum	1	3	2
Erysipelas	1	7	5
Scabies	14	16	11
Delirium tremens	1	—	—
Intoxicatio acuta	1	1	—
Alii morbi	387	307	257
Summa	1.496	2.200	1.551

månadsvis iakttagna sjukdomsfall i Göteborg år 1944.

April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	S:a
12	15	7	4	3	6	—	2	7	108
109	23	4	4	2	1	—	61	12	935
23	14	6	17	24	13	31	67	46	294
1	2	1	1	2	4	6	4	5	48
180	132	65	46	80	118	211	201	96	2.021
—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
3	1	2	2	2	1	1	2	4	28
—	1	—	1	—	7	—	9	3	30
144	144	98	108	148	169	171	183	145	1.822
347	359	223	171	212	244	315	465	456	4.378
2	2	5	5	4	3	5	7	3	74
33	36	23	16	28	18	21	35	26	399
1	4	2	4	2	4	3	3	—	27
44	70	76	80	204	101	80	53	39	895
6	9	6	6	9	5	10	12	9	97
2	1	1	6	3	1	2	2	1	25
3	5	1	2	5	5	7	7	3	51
—	5	4	15	22	11	19	10	20	147
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	1	—	—	2	1	2	1	1	11
383	388	269	222	202	322	365	436	343	3.881
1.294	1.212	793	710	955	1.034	1.249	1.560	1.219	15.273

Tab. 15. Dödsfall i Göteborg år 1944 med fördelning efter döds-

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
A. Nati Vivi.										
I. Vitia primæ conformationis. Morbi neonatorum.										
0001. Vitia primæ conformationis	12	9	1	1	—	—	—	—	—	—
0100. Debilitas congenita	52	31	—	—	—	—	—	—	—	—
0300. Aliæ causæ mortis neonatorum	18	12	1	—	—	—	—	—	—	—
Summa	82	52	2	1	—	—	—	—	—	—
II. Morbi senectutis.										
0500. Marasmus senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0600. Gangræna senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Morbi infectionis.										
1010. Febris paratyphoidea	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1090. Scarlatina	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—
1110. Diphteria	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
1120. Influenza cum ægrotatione pulmonis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1121. Influenza sine ægrotatione pulmonis	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1150. Gastro-enteritis acuta infectiosa	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
1200. Febris rheumatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1210. Erysipelas	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1220. Septichæmia, Pyoseptichæmia	1	2	—	—	—	2	—	—	—	—
1230. Poliomyelitis anterior acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1400. Tuberculosis pulmonis, laryngis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
1410. » meningum, cerebri	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—
1420. » intestini, peritonei	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
1430. » urogenitalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1440. » ossium, articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1450. » miliaris	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
1470. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1500. Lymphogranulomatosis maligna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1521. Syphilis acquisita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4	2	1	—	2	6	3	—	2	—

orsak, ålder och kön (samma omfattning som i tabell 10).

levnadsålder														Summa				
15—20 år		20—30 år		30—40 år		40—50 år		50—60 år		60—70 år		70—80 år		över 80 år		Man- kön	Kvinn- kön	Båda
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	10	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	31	83
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	12	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	53	137
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	5	9	14	50	22	60	82
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	3	3	4	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	6	9	16	53	25	64	89	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	2	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	15	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	82	154
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	10
8	9	22	24	19	28	15	17	23	12	12	15	2	9	1	7	114	129	243

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
IV. Morbi systematis hæmopoëtica et sanguinis et diatheses hæmorrhagica.										
2000. Anæmia perniciosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2010. Leuchæmia	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
2020. Pseudoleuchæmia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2040. Purpura. Morbus maculosus Werlhofii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2050. Alii morbi sanguinis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Summa	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—
V. Morbi nutritionis et secretionis internæ.										
2360. Diabetes mellitus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2410. Morbus Addisonii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum.										
2600. Hæmorrhagia cerebri. Hæmorrhagia meningum	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
2610. Abscessus cerebri. Meningitis purulenta	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—
2620. Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2630. Epilepsia	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
2660. Alii morbi systematis nervosi	—	—	2	—	—	2	1	—	—	—
2700. Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2750. Alii morbi mentis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2800. Otitis	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	1	4	2	1	2	1	—	—	—
VII. Morbi organorum circulationis.										
3000. Pericarditis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3010. Thrombo-endocarditis acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3020. Endocarditis chronica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
3030. Myocarditis chronica	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3040. Arteriosclerosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3041. Aneurysma aortæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3042. Alia aneurysmata	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
3050. Thrombosis. Embolia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3060. Morbi venarum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3070. Alii morbi organorum circulationis	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Summa	2	—	—	—	1	—	—	2	2	—

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.										
5500. Placenta prævia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5550. Ruptura uteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5560. Aliæ dystochiæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5600. Eclampsia gravidarum et parturientium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5610. Septichæmia puerperalis post partum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5620. Septichæmia puerperalis post abortum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5700. Alii morbi e graviditate et partu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Morbi ossium et articularum.										
6000. Osteomyelitis. Periostitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6020. Alii morbi ossium et articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV. Tumores.										
7000. Carcinoma oris et linguae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7010. » ventriculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7020. » intestini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7030. » uteri et ovariorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7040. » mammæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7050. » cutis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7090. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7510. Sarcoma ossium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7520. » viscerum	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
7550. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7600. Melanosarcoma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7700. Alii tumores	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—
Summa	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsaker		De avlidnas									
		0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
XVII. Mors violenta, non naturalis.											
<i>Casus mortiferi.</i>											
8500.	Submersio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8510.	Suffocatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8520.	Combustio	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
8570.	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
8580.	Vulnus punctum, incisum, scissum.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
8600.	Intoxicatio acuta:										
	A. Kolos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	B. Lysgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	F. Narkotiska ämnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	G. Andra ämnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—
<i>Suicidium.</i>											
8700.	Submersio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8710.	Strangulatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8720.	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8730.	Vulnus punctum, incisum, scissum.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8740.	Vulnus sclopetarium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8750.	Veneficium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8790.	Alii modi suicidii.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Mortui ante vel intra partum.											
9310.	Asphyxia intrauterina vel intra partum.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	98	56	12	5	19	12	5	2	5	1
		154		17		31		7		6	

levnadsålder														Summa				
15—20 år		20—30 år		30—40 år		40—50 år		50—60 år		60—70 år		70—80 år		över 80 år		Man- kön	Kvinn- kön	Båda
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	3	5	
—	—	3	—	5	—	4	2	6	—	2	—	4	4	3	9	30	15	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	2	1	3	
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	2	4	6	
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	4	—	8	3	6	2	10	—	3	5	4	5	3	9	43	24	67
—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	2	2	4	
—	—	1	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	1	6	1	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	
—	1	3	—	2	1	1	—	4	1	—	—	1	1	—	11	4	15	
—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	5	—	5	
—	1	4	—	4	2	4	1	13	1	2	—	1	2	1	29	7	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
8	12	43	34	58	82	79	91	221	158	289	267	313	368	185	337	1,335	1,425	2,760
20		77		140		170		379		556		681		522				

Tab. 16. Dödsfall i Göteborg år 1944 med fördelning efter sjukdoms-

Dödsorsaker	Januari			Februari			Mars			April			Maj			Juni			Juli		
	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a
Vitia primæ conformationis. Morbi neonatorum	8	3	11	11	4	15	5	4	9	7	4	11	6	11	17	7	5	12	5	3	8
Morbi senectutis	4	4	8	1	3	4	2	6	8	1	5	6	2	7	9	5	5	10	3	—	3
» infectionis	9	13	22	11	15	26	10	10	20	13	13	26	8	11	19	12	14	26	9	9	18
» systematis hæmopoëtici et sanguinis et diatheses hæmorrhagicæ	—	—	—	1	1	2	4	6	10	1	3	4	2	1	3	—	1	1	2	—	2
» nutritionis et secretionis internæ	—	1	1	—	1	1	—	—	—	1	1	2	1	—	1	1	—	1	—	1	1
» systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum	9	9	18	15	14	29	15	14	29	8	14	22	10	22	32	11	10	21	6	10	16
» organorum circulationis	34	37	71	22	24	46	45	54	99	28	51	79	40	57	97	34	44	78	34	38	72
» respirationis	6	5	11	6	5	11	11	11	22	4	3	7	4	5	9	1	4	5	7	6	13
» digestionis	4	5	9	7	3	10	3	3	6	3	5	8	3	4	7	2	2	4	6	1	7
» uropoëticorum	5	5	10	5	4	9	5	8	13	3	7	10	3	8	11	3	6	9	3	8	11
» genitalium	5	—	5	1	—	1	2	—	2	—	—	—	2	—	2	1	—	1	3	—	3
» gravidarum et puerperarum	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossium et articularum	—	2	2	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	1	1	1	2	3	1	—	1
Tumores	17	24	41	19	24	43	25	28	53	18	17	35	23	20	43	22	27	49	10	18	28
Mors violenta, non naturalis:																					
Casus mortiferi	2	—	2	1	1	2	3	4	7	1	2	3	4	2	6	2	2	4	5	3	8
Suicidium	3	—	3	1	—	1	6	1	7	3	—	3	1	1	2	3	2	5	2	—	2
Mortui ante vel intra partum:																					
Asphyxia intrauterina vel intra partum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	106	109	215	101	99	200	136	150	286	92	126	218	109	150	259	105	124	229	96	97	193

grupper, månader och kvartal (samma omfattning som i tabell 10).

m.	Augusti			September			Oktober			November			December			Kvartal												Summa		
	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	1:sta			2:dra			3:dje			4:de			m.	kv.	S:a
																m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a			
8	5	13	9	—	9	10	4	14	6	8	14	2	2	4	24	11	35	20	20	40	22	8	30	18	14	32	84	53	137	
1	4	5	—	3	3	3	6	9	3	8	11	—	13	13	7	13	20	8	17	25	4	7	11	6	27	33	25	64	89	
5	9	14	13	8	21	5	9	14	12	9	21	7	9	16	30	38	68	33	38	71	27	26	53	24	27	51	114	129	243	
2	1	3	—	2	2	—	1	1	1	3	4	1	—	1	5	7	12	3	5	8	4	3	7	2	4	6	14	19	33	
1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	2	2	3	1	4	1	2	3	1	1	2	5	6	11	
13	20	33	8	10	18	14	9	23	16	18	34	9	17	26	39	37	76	29	46	75	27	40	67	39	44	83	134	167	301	
44	32	76	43	37	80	41	25	66	42	48	90	40	47	87	101	115	216	102	152	254	121	107	228	123	120	243	447	494	941	
5	2	7	1	3	4	3	6	9	7	8	15	6	5	11	23	21	44	9	12	21	13	11	24	16	19	35	61	63	124	
3	3	6	2	4	6	5	5	10	5	6	11	4	5	9	14	11	25	8	11	19	11	8	19	14	16	30	47	46	93	
5	7	12	6	3	9	2	6	8	4	7	11	5	4	9	15	17	32	9	21	30	14	18	32	11	17	28	49	73	122	
3	—	3	2	—	2	3	—	3	3	—	3	1	—	1	8	—	8	3	—	3	8	—	8	7	—	7	26	—	26	
—	3	3	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	4	4	—	2	2	—	8	8	
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	3	2	3	5	1	—	1	1	—	1	4	6	10	
22	20	42	19	15	34	22	22	44	29	25	54	26	26	52	61	76	137	63	64	127	51	53	104	77	73	150	252	266	518	
8	—	8	4	2	6	4	2	6	4	5	9	5	1	6	6	5	11	7	6	13	17	5	22	13	8	21	43	24	67	
1	1	2	1	2	3	3	—	3	4	—	4	1	—	1	10	1	11	7	3	10	4	3	7	8	—	8	29	7	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1
121	108	229	108	90	198	116	97	213	137	145	282	108	130	238	343	358	701	306	400	706	325	295	620	361	372	733	1.335	1.425	2.760	

Tab. 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1940—1944.

Olägenhetens natur	Antal behandlade lägenheter					Resultatet av bostadsinspektionens verksamhet 1944					Antal lägenheter											
	Nyttillkomna					Summa behandl. lägenheter					Missförhållandena			Åtgärder			Årendet					
	Kvar från 1943					Kvar från 1943					ej avhjälpta			vidtagna företrädesvis av			avfört			överlämnat till annan myndigh.		
	1940	1941	1942	1943	1944	1940	1941	1942	1943	1944	avhjälpta	delvis avhjälpta	inga	husägare	hyresgäst	definitivt	tillsvidare	avfört till följande år	8	—	—	
Fukt, alla slag	154	173	265	170	218	4	222	213	1	8	193	21	8	214	8	—	—	8	—	—		
Otillr. isolering eller bristfällig bostadsbeskaffenhet	80	134	154	95	129	4	133	125	—	8	125	—	8	125	8	—	—	8	—	—		
Bristande skötsel	21	21	23	26	21	—	52	52	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nybyggnadsfukt	44	6	85	13	52	—	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hussvamp	9	12	3	36	16	—	73	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristande dager	94	59	56	62	71	2	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristfälliga eldstäder och röckanaler	55	79	100	70	91	1	92	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Otillräcklig leverans av centralvärme	43	68	56	45	87	—	87	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristfälliga ventilationsanordningar	1235	1432	1214	1140	940	31	971	905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristfälliga avloppsledningar	35	20	39	25	25	—	25	23	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristfälliga gas- och vattenledningar	29	7	78	16	13	—	13	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristfälliga eller otillräckliga avträden	237	185	25	17	20	6	26	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bofällighet	82	86	28	28	23	—	23	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bristande underhåll	693	820	873	831	928	20	948	919	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ohyra och rättor	47	66	32	99	115	—	115	115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Osnygghet	60	58	65	93	111	2	113	98	13	2	54	57	2	111	2	—	—	—	—	—		
Stank eller osund luft inom lägenheten	—	1	5	—	5	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Overbefolkning	21	17	15	23	41	5	46	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bostadsutrymmen olämpliga för familjer	90	137	104	122	103	4	107	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Olägenheter från omgivningen	130	129	117	129	144	2	146	136	7	3	87	56	3	143	3	—	—	—	—	—		
Kyla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hetta	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Buller	51	53	37	54	60	—	60	53	5	2	31	27	2	58	2	—	—	—	—	—		
Os och inrykning	8	33	19	26	21	2	23	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Stank och osund luft	69	43	61	49	60	60	57	2	1	30	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Olagligt använda utrymmen	102	143	128	81	54	6	60	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bostad i källare och å vind	13	27	4	4	5	1	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Mörka utrymmen	16	28	22	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Andra olagliga utrymmen	73	88	102	65	49	5	54	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Andra slag av missförhållanden	64	110	184	340	403	7	410	345	1	64	335	11	64	346	28	—	—	—	—	—		
Förfrågningar	119	178	249	210	176	—	176	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Klagomålet obefogat	75	143	142	208	223	—	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Summa	3365	3911	3775	3709	3791	90	3881	3218	24	240	3078	164	240	3641	93	147	—	—	—	—		

Utdrag

ur hälsovårdsnämndens räkenskaper för år 1944.

Ingående balans.

An	Fondmedel	11.133: 84	
	Importkontrollen	54.755: 67	65.889: 51
	Kapitalbehållning		90.910: —
			<u>Kronor 156.799: 51</u>

Per	Kassa		1.942: 19
	Bank		52.832: 28
	Göteborgs stad		10.908: 04
	Diverse fordringar		207: —
	Fastigheter	73.000: —	
	Inventarier	17.910: —	90.910: —
			<u>Kronor 156.799: 51</u>

Göteborgs stad.

An	Ingående Balans:		
	redovisningsfordran		10.908: 04
	Kassa:		
	insättningar i stadskassan		11.232: 50
	Skattestatens avräkning:		
	verkliga utgifter enligt stat	897.555: —	
	Överskott och underskott:		
	underskott för år 1944	2.287: 51	
			<u>Kronor 921.983: 05</u>

Per	Kassa:		
	uttagningar ur stadskassan	893.358: 09	
	Skattestatens avräkning:		
	verkliga inkomster enligt stat	14.380: —	
	kapitalinkomster enligt stat	3.350: —	17.730: —
	Utgående Balans:		
	redovisningsfordran		10.894: 96
			<u>Kronor 921.983: 05</u>

Skattestatens avräkning.

An	<i>Verkliga utgifter och inkomster:</i>		
	nettoutgifter	885.462: 51	
	<i>Göteborgs stad:</i>		
	verkliga inkomster enligt stat	14.380: —	
	kapitalinkomster enligt stat	3.350: —	17.730: —
			<u>Kronor 903.192: 51</u>
Per	<i>Kapitalbehållning:</i>		
	kapitalinkomster enligt bok	3.350: —	
	<i>Göteborgs stad:</i>		
	verkliga utgifter enligt stat	897.555: —	
	<i>Överskott och underskott</i>	2.287: 51	
			<u>Kronor 903.192: 51</u>

Kapitalbehållning.

An	<i>Skattestatens avräkning:</i>		
	värdeinsknning	3.350: —	
	<i>Utgående Balans</i>	87.560: —	
			<u>Kronor 90.910: —</u>
Per	<i>Ingående Balans</i>	90.910: —	
			<u>Kronor 90.910: —</u>

Skattestatens kapitalutgifter och kapitalinkomster.

An	<i>Inventarier:</i>		
	minskade värden	Kronor 3.350: —	
Per	<i>Verkliga utgifter och inkomster:</i>		
	årets inkomster	Kronor 3.350: —	

Verkliga utgifter och inkomster.

An	<i>Diverse kreditorer:</i>		
	årets utgifter	898.732: 51	
	<i>Skattestatens kapitalutgifter och kapitalinkomster:</i>		
	årets inkomster	3.350: —	
			<u>Kronor 902.082: 51</u>

Per <i>Diverse debitorer:</i>	
årets inkomster	16.620:—
<i>Skattestatens avräkning:</i>	
nettoutgifter	885.462: 51
	<u>Kronor 902.082: 51</u>

Överskott och underskott.

An <i>Skattestatens avräkning:</i>	
underskott för år 1944.....	<u>Kronor 2.287: 51</u>
Per <i>Göteborgs stad:</i>	
underskott för år 1944.....	<u>Kronor 2.287: 51</u>

Utgående balans.

An <i>Kassa</i>	1.047: 57
<i>Bank</i>	59.842: 69
<i>Göteborgs stad</i>	10.894: 96
<i>Diverse fordringar</i>	207:—
<i>Fastigheter</i>	73.000:—
<i>Inventarier</i>	14.560:—
	<u>Kronor 159.552: 22</u>

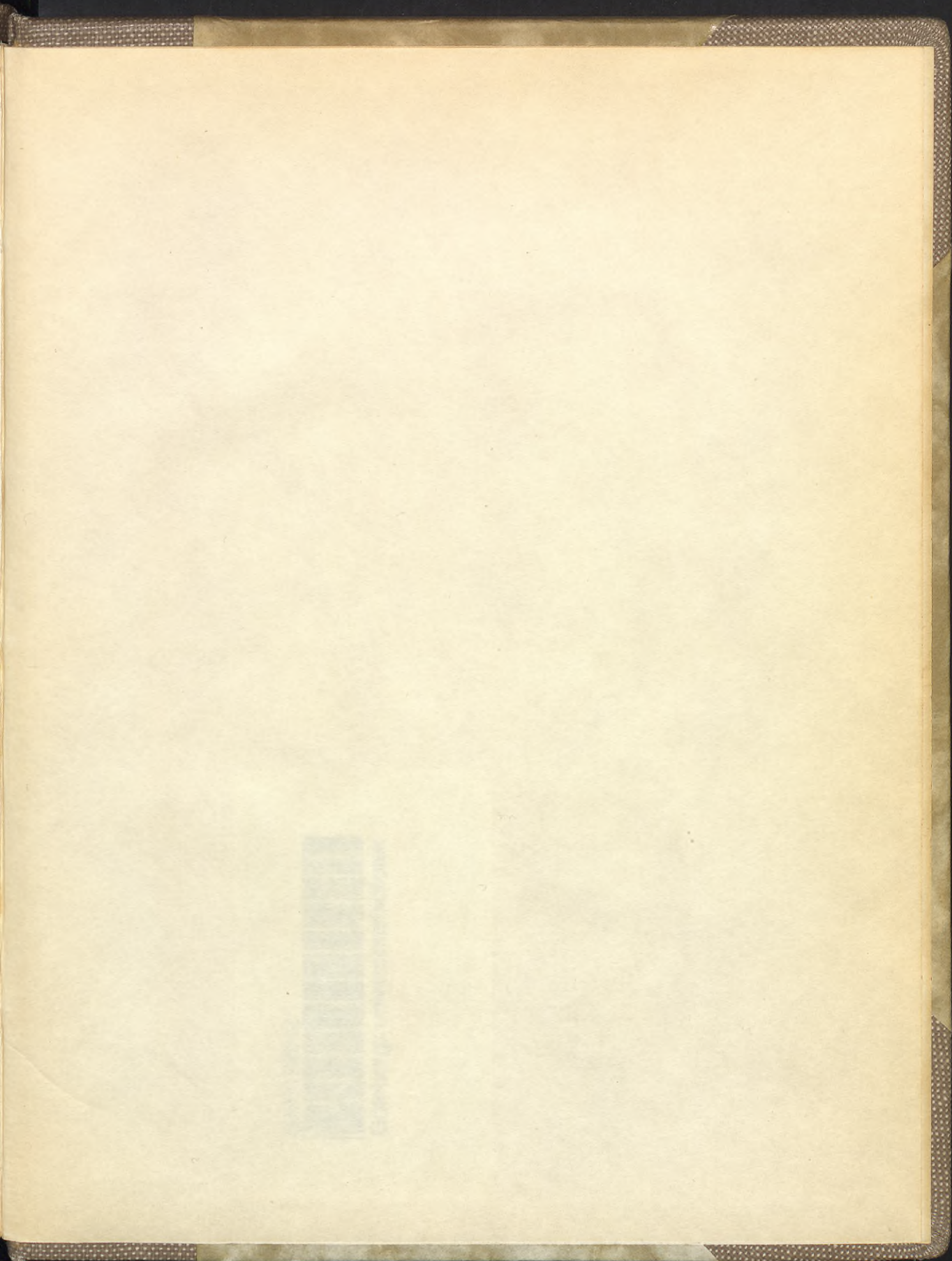
Per <i>Fondmedel</i>	11.133: 84
<i>Importkontrollen</i>	60.858: 38
<i>Kapitalbehållning</i>	87.560:—
	<u>Kronor 159.552: 22</u>

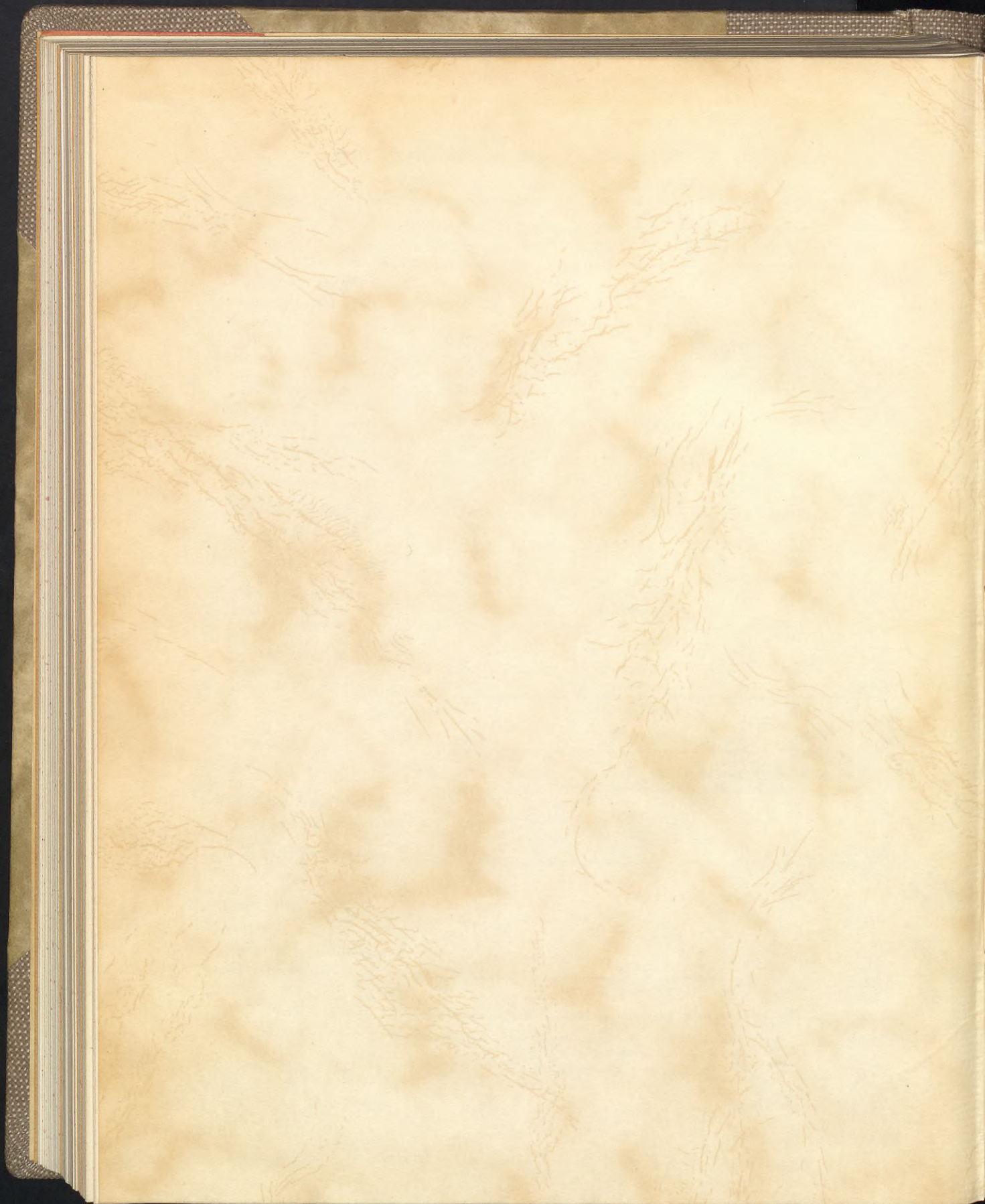
Jämförelse mellan stat och bok för år 1944
för 11. A. 1. Hälsovårdsnämnden.

	Reserva- tioner fr. föreg. år	För året enl. stat	För året enl. bok	Reserva- tioner till följ. år	Överskott + Underskott —
Verkliga utgifter.					
Hälsovårdsnämnden.					
1. <i>Byrån:</i>					
b) räntor	— —	9.400 —	7.611 40	— —	+ 1.788 60
c) avlöningar, arvoden o. d.	— —	192 929 —	183.340 69	— —	+ 9 588 31
d) pensioner och understöd..	— —	22.946 —	25.734 49	— —	— 2.788 49
f) hyror och arrenden.....	— —	8.575 —	8.387 40	— —	+ 187 60
i) inventariers inköp och un- derhåll	— —	500 —	866 24	— —	— 366 24
j) belysning, bränsle, städn., tvätt, renhållning m. m....	— —	7.000 —	9.086 58	— —	— 2.086 58
k) skriv- och tryckningskost- nader, böcker o. d.	— —	8.000 —	11.158 94	— —	— 3.158 94
q) forselkostnader	— —	7.725 —	8.593 70	— —	— 868 70
x) kostnader av flera slag ...	— —	16.778 —	17.986 58	— —	— 1.208 58
2. <i>Dispensärcentralen</i>	— —	252.127 —	266.503 43	— —	— 14.376 43
3. <i>Karantäns- och desinfek- tionsväsendet</i>	— —	20.702 —	11.351 56	— —	+ 9.350 44
4. <i>Kontroll över födoämnen</i>	— —	96.366 —	96.543 28	— —	— 177 28
5. <i>Stadsdistriktsläkare</i>	— —	247.521 —	247.932 22	— —	— 411 22
6. <i>Ränta å fastigheters och inventariers bokförda värde</i>	— —	3.636 —	3.636 —	— —	— —
7. <i>Avskrivning å inventarier</i>	— —	3.350 —	3.350 —	— —	— —
	— —	897.555 —	902.082 51	— —	+ 20.914 95 — 25.442 46
Verkliga inkomster.					
g) grundlegor, hyror o. arren.	— —	2.000 —	2.000 —	— —	— —
i) räntor.....	— —	9.400 —	10.400 —	— —	+ 1.000 —
j) inkomster av flera slag...	— —	2.980 —	4.220 —	— —	+ 1.240 —
	— —	14.380 —	16.620 —	— —	+ 2.240 —
Kapitalinkomster.					
Skattestat:					
Hälsovårdsnämnden.					
avskrivning å inventarier	— —	3 350 —	3.350 —	— —	— —
	— —	17.730 —	19.970 —	— —	+ 2.240 —

Sammandrag: Verkliga utgifter — 4.527: 51
Verkliga inkomster + 2.240: —

Underskott 2.287: 51

6000172012

Göteborgs universitetsbibliotek

